

Nem ingyen

Beruházási helyzetkép — Deák Andrea a támogatások rendszeréről

Ma még nagyon végtelenek a nézetek, a támogatási döntések és finanszírozási szabályok új elveiről. Tapasztalataink még nincsenek, csak a különböző vélemények állnak egymással szemben — írta tavasszal egyik cikkében Deák Andrea, az Állami Fejlesztési Bank vezérigazgató-helyettese, az állami támogatások módosításáról megjelent rendelet után. Az esztendő végére egyes tapasztalatok már kikristályosodtak. Arra kérjük Deák Andráét, hogy idézzék fel még egyszer a módosítás lényegét!

— Hosszú ideje meggyeztek a vélemények abban, hogy a beruházások jövedelmezőségének javítása igen fontos követelmény. Ezt a szempontot vettük figyelembe azoknál a beruházásoknál is, amelyekhez állami támogatást adunk. Ezután a vállalatok az ingyenesen jutott hozzájárulás helyett a termelői beruházással elért többletjövdelemből kaphatnak adókedvezményt, aminek összegét — a beruházás megvalósításának szakaszában — hitelforrásokból megelőlegeznek. Vagyis: legalább annyi nyereséget kell a fejlesztéseknek eredményezniük a hiteltörlesztés ideje alatt, mint amennyinek az adója megfelel a támogatás összegének.

Elmaradott szemlélet

— Nem is tűnik ez nagy követelménynek...

— Csakugyan, de e feltételekkel mégsem lehetett volna jó néhány olyan vállalat beruházását támogatni, amely korábban ingyen kapta a juttatást. Ilyen esetben többnyire nem állíthatjuk túl magasra a jövedelmezőség mércéjét. Az árak ugyanis néhány iparágban nem tükrözik a költségeket, s ennek kettős következménye van: egyrészt kevés a pénz a fejlesztéshez, ezért a vállalatok költségvetési támogatást igényelnek. Másrészt: a támogatás, illetve a hitel visszafizetéséhez nem keletkezik elegendő nyereség, így jogosan tartják túl szigorúnak az ötéves

megtérülés követelményét. Ezekben az esetekben lehetőségünk van a vállalatnál keletkező nyereség adójából kedvezményt nyújtani a beruházáson túl is. Sajnos, még sokszor a vállalatok a régi szemlélettel gondolkoznak; „ha kijelölte a terv a fejlesztési célt, jár az állami támogatás!”.

A vállalatok felelőssége

— Miként vették figyelembe a bizottságok a meghirdetett feltételeket?

— A kezdeti bizonytalanságok miatt csak lassan érkeztek be a kérelmek, így ez ideig a pályázatoknak csak a felét tudtuk értékelni. Előnyben részesítettük azokat, amelyekhez adókedvezményt, s nem közvetlen állami támogatást igényeltek. Az elbírált beruházások fele ilyen visszafizetendő támogatással valósul meg. A bizottságok azonban sok esetben kérték a pályázatok átdolgozását, kiváltóképp akkor, amikor a jövedelmezőségi feltételek lehetővé tették volna az adókedvezményt, csak a vállalatok „óvatossága” gátolta őket abban, hogy ne ingyenes, hanem visszafizetendő támogatást, adókedvezményt kérjenek. Tudvalevő, hogy a vállalatok felelőssége megnő: ha a beruházás kedvezőtlenebbül valósul meg, mint amire számítottak, akkor a többletköltséget, vagy a hiányzó jövedelmet saját fejlesztési alapjukból kell pótolniuk.

— Milyen támogatási célokhoz kaptak a vállalatok az idén támogatást?

— A mezőgazdasági nagyüzemek gépbeszerzéseinek és építési beruházásainak túl főleg a bányászati kapott juttatást a gazdaságosan működő szénbányák korszerűsítéséhez, a szénhidrogén-kutatás fejlesztéséhez, az építőanyag-ipar a termelőkapacitások fejlesztéséhez, a könnyű- és húsi- és a rekonstrukciókhoz, a Volán Tröszt az autóbusszbeszerzésekhez. Az állami támogatás igénybevétele a beruházás mű-

szaki megvalósulásának előrehaladását is tükrözi. Késésre utal az is, ha a vállalatok nem veszik igénybe a támogatást. Az ok mindenképp a fogyatékos előkészítés, de több esetben vállalkozó is hiányzik a kivitelezési munkára. A belkereskedelemben például olyan célokat tűztek ki, mint a kiskereskedelmi hálózat, a nagykereskedelmi raktárak és a turisztikai létesítmények fejlesztése. A kisebb munkákra azonban nem szívesen vállalkoznak az építőipari cégek, s mert a nagyobb munkák kitöltik kapacitásukat, a lakosság ellátása szempontjából fontos beruházások több esetben el sem kezdődhetnek. Másutt gondot okoz a szerelési munkák elmaradása, az anyagok, a gépek beszerzési nehézségei, s mindezek miatt a fejlesztések határideje eltörlődik, a költségek emelkednek. Így amikor a területfejlesztési célokat meghatározták, az igények nem érték el a támogatási előirányzat felét, de a benyújtott kérelmek egy részében többletköltségek fedezésére kértek további összegeket, amit természetesen elutasítottunk.

Reálisabban

— Tapasztalható-e javulás a beruházások előkészítésében?

— A múltban a beruházások egy részét olyan hibásan készítették elő, hogy sok esetben eleve nem lehetett betartani a tervezett ütemet. A beruházók úgy gondolták, hogy az előkészítéshez csak a kért támogatás birtokában érdemes hozzálátni. Az ötödik ötéves tervidőszak első éveinek eddigi tapasztalatai azt jelzik, hogy a beruházók valamivel reálisabban számolnak a gátló tényezőkkel, nemcsak a támogatás odaítélése után, hanem már pályázataik kidolgozásakor is. A vállalatok, amikor a kérelmeket benyújtják, mi pedig amikor döntünk, egyaránt igyekszünk jobban figyelembe venni a fejlesztések megvalósításának tényleges lehetőségeit.

Rajna Györgyi

Nagyobb termelés, javuló termékszerkezet

Kohó- és gépipari számvetés

A kohászat és a gépipar az évi tervteljesítéséről, a munkaerő-helyzetéről és a jövő évi felkészülésről tanácskoztak az ágazat vállalatainak vezetői.

Az értekezleten Gácsi Miklós államtitkár tartott beszámolót. Egyebek között elmondta, a kohászat termelése az idén 4 százalékkal, a gépipar pedig 6 százalékkal haladja meg a tavalyit. A két ágazat tehát a tervnek megfelelő ütemben fejlődik, összességében teljesíti évi exporttervét. A gépipar azonban elmarad tőkés exporttervétől. Javult

a belföldi ellátás, további eredmények születtek a termékszerkezet korszerűsítésében. Az OKISZ-szal egyetértésben a vállalatok javaslatokat dolgoztak ki, ezek szerint jó néhány termék gyártását átadják a szövetkezeteknek.

A népgazdasági terv 1977-re a kohászati ágazat fejlődését összehasonlítható áron 3,2 százalékkal, a gépiparét pedig 8 százalékkal irányozta elő. Továbbra is nagy ütemben fejlesztik a híradástechnikai, a műszer- és a fémtömegegipart.

Csúcsforgalom

Záhonyban

Nagy feladatot vár decemberben a MÁV záhonyi átrakó körzetének kollektívájára: az év végéig még 1,7 millió tonna áru átrakását, illetve továbbítását kell megoldaniuk. Ez a mennyiség meghaladja a szokásos őszi csúcsforgalom rekordját is, éppen ezért nagy teljesítményű átrakó gépeket csoportosítottak ide és megváltoztatták a munkások műszakrendjét is. Az ország különböző területeiről több száz MÁV-dolgozó érkezett, hogy segítsen a záhonyiaknak.

Járművek száma az idén várhatóan egymillió lesz.

Spanyol gazdaság

A spanyol kereskedelemügyi minisztérium kiadványa szerint az országban szeptemberben és októberben 19 százalék volt az infláció üteme. Az év első tíz hónapjában a külkereskedelmi mérlegben több mint 6 milliárd dollár deficit mutatkozott.

Az Exxon Egyiptomban

Kairói lapjelentés szerint az Exxon amerikai olajtársaság barrenként 22 dollárcentet fog fizetni az Egyiptomot átszelő, Szuezi-től Alexandriáig terjedő távvezetékén szállított kőolajért. Az Exxon és az arab távvezeték-társaság képviselői októberben Londonban parafálták azt a megállapodást, mely szerint az Exxon 1980 márciusaig használja a távvezetékét.

Szovjet-NSZK árucseré

A Szovjetunió és az NSZK közötti árucseré-forgalom értéke az év első kilenc hónapjában 8410 millió márka volt, azaz 14,6 százalékkal több, mint az elmúlt év azonos időszakában. Az említett időszakban a Szovjetunióból származó áruhozatal 51,2 százalékkal nőtt — jelenti az NSZK kormányának most kiadott közleménye.

Infláció Portugáliában

A portugál statisztikai hivatal közlése szerint Portugáliában tavaly október és 1976 október között 24,6 százalékkal emelkedtek a megélhetési költségek. Az adat nem tartalmazza a lakberek változásait.

Növekvő japán export

A Nemzetközi Valuta Alap jelentése szerint az év harmadik

HORIZONT

negyedében a fejlett tőkés országok között Japán exportja emelkedett a legnagyobb mértékben; ebben az időszakban 28 százalékkal több volt a kivitel, mint egy évvel korábban. A sorrendben utána következik Kanada exportja 23 százalékkal növekedett.

Autópia

Az Egyesült Államok négy legjelentősebb gyára az elmúlt hónapban 5,6 százalékkal több autót adott el, mint egy évvel korábban, 29 százalékkal több import autót talált gazdára, mint 1975 novemberében.

Az olasz autógyártók szövetségének közleménye szerint 1975-ben „fekete évet” zártak, de az idén fellendült a gépkocsigyártás. A Fiat művek által előállított

Gazdasági kapcsolatok

Kamarák egymás közt

A Nemzetközi Kereskedelmi Kamara kelet-nyugati összekötőbizottsága nemrég Párizsban ülésezett. Az esemény alkalmat adott arra, hogy a résztvevők áttekintsék a bizottság egyéves tevékenységét, hiszen a kelet-nyugati kereskedelem és gazdasági együttműködés előmozdításával foglalkozó testület új alapokon, átfogó munkaprogrammal 1975. novemberében kezdte meg működését.

Magyar tisztségviselő

A bizottságban hét szocialista ország kereskedelmi kamarája vesz részt, a tőkés oldalt 12 nyugat-európai és észak-amerikai ország „kamarai nemzeti bizottságai” képviselik. A munka célja, hogy az üzleti körök véleményét tükrözve, olyan gyakorlati ajánlatokat tegyenek a kormányoknak, melyek elősegítik a kelet-nyugati kereskedelem fejlődését.

Pontos további része a bizottság tevékenységének, hogy kereskedelem- és banktechnikai problémákat kísérel meg az érintett vállalati képviselők segítségével megoldani. A Nemzetközi Kereskedelmi Kamara szerepe e téren mindig is meghatározó volt, ez a szervezet dolgozta ki például a tőkés kereskedelem általánosan használt szállítási feltételeket, az Incotermset, a kereskedelmi fizetéseknek alkalmazott okmányos inkasszó szabályait stb. A kelet-nyugati összekötőbizottság révén a szocialista országok vállalatainak és bankjainak lehetőségük van részt venni ebben a számukra fontos munkában. Végül — figyelembe véve, hogy az NKK konzultatív státussal rendelkezik az ENSZ Európai Gazdasági Bizottságban — az összekötőbizottság-nak lehetősége van véleményét nemzetközi kormányközi szervezetek elé terjeszteni. E bizottság paritásos alapon működik, vezetését két társelnök látja el. A szocialista kamarák oldaláról ezt a funkciót a Magyar Kereskedelmi Kamara elnöke tölti be.

A novemberi ülésen részletes beszámoló hangzott el az összekötőbizottság keretében működő munkacsoportok tevékenységéről.

Az összekötőbizottság munkájának egyik legfontosabb célja, hogy elősegítse a helsinki záróokmány elveinek megvalósítását. Nem meglepő tehát, hogy e történelmi jelentőségű dokumentumra gyakran hivatkoznak a bizottság munkaprogramjában, vagy elfogadott ajánlásaiban. Helsinki szellemében fogadott el például a bizottság 1976. májusi — budapesti — ülésén ajánlást arról, hogy a kormányok gyorsan adjanak vízumokat (többszöri belépésre jogosítottak is) az ipari és kereskedelmi vállalatok képviselőinek, valamint a közös vállalatok alkalmazottainak.

„A kelet-nyugati kereskedelem előmozdításának gyakorlati eszközei” elnevezésű munkacsoport — vezetője egyébként a GATT volt főtárgyalóhelyettese — napirendjén jó néhány érdekes téma szerepel. A közeljövőben

a munkacsoport kézikönyvet kíván kiadni kereskedelmi képviselők létesítésének lehetőségeiről a szocialista és a tőkés országokban. Ugyancsak hamarosan megtárgyalásra kerül az az anyag, mely a komplett berendezések szállításával összefüggő kérdéseket szándékozik irányelvekkel rendezni. Mint ismeretes, a kelet-nyugati kereskedelemben egyre gyakoribbak az olyan szerződések, melyeknek tárgya gyár vagy nagyberendezés kulcsrakész szállítása. Ezzel kapcsolatban gyakran van szükség szakemberek huzamosabb ideig való tartózkodására a helyszínen. A kidolgozás alatt álló irányelvek arra keresnek választ, milyen állapotban legyen a munkahely, milyen előkészítő munkát kell a megrendelőnek elvégezni, milyen orvosi ellátásban részesítsék az idegen cég alkalmazottait, hogyan határozható meg a munkaidő stb.

Hasznos tevékenység

A munkacsoport nagy súlyt helyez az ipari kooperációs szerződésekre. A közeljövőben sor kerül egy korábbi jelentés átdolgozott kiadására, mely azokat az információs forrásokat nevezi meg, melyeknek segítségével a kooperáció iránt érdeklődő üzletemberek eligazítást kaphatnak. Párhuzamosan az ipari kooperációs szerződésekkel összefüggő pénzügyi problémák tanulmányozása is folyik. Végül novemberben a munkacsoport elhatározta, hogy részletesebben foglalkozik az úgynevezett kompenzációs szerződésekkel (licenc vagy berendezés szállításának ellenértékét a gyártott termékkel fizetik) ügy, hogy megvizsgálja, milyen tényezők hátráltatják ezen együttműködési forma fejlődését.

A bizottság működésének egyik eredménye, hogy öt szocialista országban alkalmazták az úgynevezett ATA-konvenciót, mely lehetőséget ad egyes áruk időleges vámmentes exportjára-importhára bemutatás és kipróbálás céljából. Ugyancsak hasznos eszmecsere alakult ki a szocialista kamarák és az NKK szakértői között a választott bíróságok működését illetően. E szerv munkájában a marketingkérdések is jelentős helyet foglalnak el. Tervezték a marketingkérdések is jelentős helyet foglalnak el. Tervezték a marketingkérdések is jelentős helyet foglalnak el. Tervezték a marketingkérdések is jelentős helyet foglalnak el.

Jövőben a testület a nemzetközi kereskedelem használatos okmányok egységesítését és egyszerűsítését is fel kívánja venni munkaprogramjába. A kérdéscsoport jelentőségét érdemes egy gyakorlati példával érzékelte. Az USA vámhivatala korábban olyan kérdőív kitöltéséhez ragaszkodott, melyen 69 kérdés szerepelt. A kérdőívet a közzelismert egyszerűsítették, ez az angol exportőröknek évi 1,5 millió font megtakarítást jelent.

Az összekötőbizottság munkáját az egyenlő jogok, kölcsönös előnyök, a diszkriminációmentesség és a legnagyobb kedvezmény elveinek alapján végzi. Munkájáról a jövő év tavaszán közzéteszi első évi jelentését.

G. Gy.—L. P.

Új, 180 lóerős Rába-traktor

Az amerikai-magyar kooperációban gyártott nagy teljesítményű erőgépekből — a Rába-Steiger traktorokból — már csaknem ezer dolgozik a termelőszövetkezetekben, állami gazdaságokban, s főleg az iparszerű termelési rendszerekben.

A növekvő igények kielégítésére a gyári gyár egy új típusú erőgép gyártását tervezi, ez már kizárólag Rába-konstrukció lesz. A 180 lóerős — már évek óta nagy sorozatban gyártott — Rába-motort építik be az új erőgépbe, mely külsőleg még inkább különbözik a hagyományos traktorformától, mint a már sorozatban gyártott Rába-Steiger erő-

gépek. Nemcsak vontatni tudják őket, vetőgépeket, hanem elejére is felszerelhetők lesznek különböző munkagépek. Emellett különböző hidraulikus emelő-rendszerekkel is ellátják. Alkalmassá lesz többek között műtrágya és növényvédő szerek kiszórására is.

Az új típusú 180 lóerős erőgép nullszériájának első öt darabját már szerelik, s a közeljövőben ki is próbálják őket az ország különböző vidékein.

A különböző talajokon való kipróbálás, tesztelés és vizsgáztatás után 1977 második felében már sorozatban is gyártja ezeket a győri Rába Magyar Vagon-és Gépgyár.

Személyzeti munka, ifjúságpolitika

Borsod-Abaúj-Zemplén megye mintegy 800 ezer lakosa közül 171 ezer — 15—30 év közötti — fiatal dolgozik az iparban, a mezőgazdaságban, a szolgáltatások területén, vagy tanul különféle tanintézetekben — vázolja a megye helyzetét dr. Ladányi József tanácselnök. „Az ifjúságpolitikai határozat végrehajtása Borsod megyében” című írásában, az **Állam és Igazgatás** legfrissebb számában. Az adatok önmagukban is világosan jelzik, hogy a fiatalok közérzete milyen rendkívül fontos kérdés lehet ebben a megyében.

A szerző hangsúlyozza: a párt ifjúságpolitikai határozata és az ifjúsági törvény megjelenése után a tanácsok tudatosabban és rendszeresebben foglalkoznak az ifjúság sajátos gondjaival, törekvéseivel. Az elmúlt öt évben a tanácsok ilyen jellegű munkájára Borsodban az volt a jellemző, hogy mindenekelőtt a nevelés feltételeinek megteremtésére fordították a legnagyobb gondot. Sokat törődtek a fiatalok élet- és munkakörülményeinek javításával, a fizikai dolgozók gyerme-

Az olvasók figyelmét bizonyára nem kerüli el Kulcsár István „A tanácsai személyzeti munka gondjaiból” című tanulmánya sem. A személyzeti munka sokrétű tevékenység, s mint a szerző írja: elsősorban a jó emberismereten kell alapulnia. Ebben határozottabban kell érvényesítenünk a személyzeti munka pszichológiai-szociológiai jellegét. Nem azért, mert ez manapság oly divatos, hanem, mert éppen ez vihet közelebb bennünket a dolgozó emberek teljesebb megismeréséhez. A személyzeti munkát végzők emberismeretének kétirányúnak kell lennie: az egyik irány a munkatársak, a másik a „tartalék”, az utánpótlás alaposabb ismeretét jelenti. A tanulmány arra is igyekszik választ adni: hogyan felelhetnek meg ennek a követelménynek a személyzeti dolgozók és milyen feladatokat kell még megoldaniuk, hogy tevékenységük az igazgatási munka gyakorlati eredményeiben is megmutatkozzék. Mindenesetre több időt kell szánniuk a munkatársak alaposabb megismerésére, hogy valóban ennek alapján dönthessenek a személyi kérdésekben.

A Tanácsai Hivatal elméleti és szakmai folyóiratának egyéb anyagai közül dr. Pápai Gyula „A városok és vonzáskörzetük községeinek együttműködése” című cikke főleg a tapasztalatesere szempontjából hasznos, mert e témakörhöz megannyi bevált, gyakorlati példát merít Heves megyéből.

A közigazgatás fejlesztésének komplex tudományos vizsgálata sorozatban dr. Tarnai Katalin a megyei szakigazgatási szervek irányító tevékenységével, illetve a koordinációval foglalkozik. A Fórum rovatban találjuk Dala József cikkét, aki Vas megye nyolc nagyközségének jó példája nyomán arról a celledömölki tanácskozásról ír, amelynek keretében a nagyközségi tanácselnökei — immár hagyományos fórumokon — ezúttal a közművelődés helyzetéről tanácskoztak. Dr. Fazekas Mariann az államigazgatás egyszerűsítésének és korszerűsítésének dunántúli tapasztalatait teszi mérlegre. Az Állam és Igazgatás legújabb számát gazdag könyv- és folyóirat-szemle egészíti ki.

N. G.

ÁLLAM XXVI. ÉV. II. SZ. ÉS IGAZGATÁS

keinek továbbtanulásával, gazdagították a szabad idő kulturált eltöltésének helyi feltételeit. Ladányi József részletesen kitér mundarra — munkalehetőségek, lakásellátás, gyermekintézményhálózat —, amiben jelentős fejlődést tudott elérni a megye. A helyi tanácsok napirendjén a korábbinál gyakrabban szerepelnek az ifjúságot érintő témakörök, s egyre több helyen számoltatnak be üzemeket, termelőszövetkezeteket, intézményeket az ifjúságpolitikai feladatok végrehajtásáról. A megyei tanács oktatási és ifjúságpolitikai bizottsága pedig az elmúlt évben négy városi és két nagyközségi tanácsnál vizsgálta meg ugyanezt. A cikk végző kiscsenge arra figyelmeztet: az ifjúságot még jobban vonjuk be a közös célok szolgálatába, a tanácsok ilyen jellegű terveinek megvalósításába.

Megteremtési a közoktatás és a közművelődés még szorosabb együttműködését, keresni a kétféle intézményhálózat szervezeti összekapcsolásának új útját-módját is — e célból szervezett két éve kísérletet a Fejér megyei Tanács négy különböző járás egy-egy községében. Hasonló törekvésekkel találkozhattunk már az előző években Somogyban és az ország néhány más táján is. Nincs sok különbség az együttműködés céljainak megfogalmazásában sem: a pedagógusok minden településen vállaljanak csekély részt a közművelődési munkából is, s ennek irányítója — a helyi, hivatásos népművelő — lehetőleg a nevelőtestület tagja legyen.

Kettő kivált, s mégis...

Látszólag teljesen világos a feladat, minek ezzel kísérletezni? — kérdezhetné az olvasó. Csak hogy a megvalósítás — a jelenlegi körülmények között — nem ilyen egyszerű. A Fejér megyei Művelődési Központ és a megyei pedagógus-továbbképző intézet a megmondhatója, mennyit főtt a fejük, miután a tanács művelődésügyi osztálya rájuk bízta a kísérlet megszervezését: hol érdemes nekivágni, melyik településen vannak meg az ehhez szükséges személyi feltételek.

Hejyesen választották-e vagy sem, mire mentek két év alatt, hol tart a kísérlet? — erre kerestem választ nemrégén Sárosdon, a sárbogárdi járásban, ahová a megyei szervek tapasztalatcserére hívták az érintett községek képviselőit. Beszélgetésüket hallgatva, különös benyomásom támadt: noha az elképzeléseknek

Szembesítés Sárosdon

Egy részsiker bizonyító ereje

csak töredéke valósult meg, maga a kezdeményezés mégis figyelemre méltó eredményeket hozott, országosan is érvényesíthető tapasztalatokkal szolgált.

Nem indult szerencsésen a dolog: a négy község közül hamarosan kivált a bicskei járásban levő Tabajd; népművelőjét áthelyezték Móra, az iskola „partner” nélkül maradt... Szülési szabadság és az iskola vezetésében történt változás miatt tulajdonképpen abba kellett hagyni a kísérletet a móri járásból kijelölt Fehérvárcsurgón is. De ezt a községet már „megérintette” valami. Mint Sáfár Sándorné községi könyvtáros elmondta: az iskola tanterv alapján, rendszeresen szervezi a könyvtárlátogatásokat, s az oda szívesen eljövő gyermekek a szüleikben is felbresztik az olvasás iránti igényt. Iskola és könyvtár együttműködésével akciót kezdeményeztek: a nyolcadikosok házhoz viszik a kért könyvet az öregeknek és a betegeknek.

Minden mellette szól

A tanácskozás házigazdája, Sárosd, bő adalékokkal szolgálhatott. Vörös Miklós iskolaigazgató szavaiból kiderült: az elképzelt együttműködés eleve megnehezíti, hogy az iskola és a községi klubkönyvtár eléggé messze van egymástól. Mégis lehetővé teszik, hogy — a tanítási rend betartása mellett — egy-egy magyar-

Vita a testületi demokráciáról

Amihez a szaktudás nem elég

A Magyar Hírlap hasábjain folyó vitához a magam részéről a döntések elméletével és gyakorlatával is foglalkozó kutató szemzőgéből kívánok hozzászólni. Azt Szegő Andrea is „evidensnek” tekintti, hogy a döntés több lehetőség közül való választást jelent, éppen ezért különös, hogy végül mégis az „alternatíva nélküli döntés” — azaz a fából vaskarikák — koncepciójánál köt ki. Hogyan lehetséges ez? Véleményem szerint úgy, hogy a szegőnek az Állam és Igazgatásban megjelent tanulmányrészlete — amelyet Szentes Imre a vitaindítóban elmarasztalt — logikai, döntéseméleti és politikai szempontból egyaránt hibás téziseket, téves következtetéseket tartalmaz. Vegyük ezeket szemügyre. Már Szentes Imre is idézi cikkében Szegő Andreának azt a megállapítást, amely szerint egy „legjobb” alternatíva létezéséből egyenesen következik, hogy — úgymond — „a többi alternatíva hibás, rossz lehetőség, tehát valójában nem alternatíva”.

Döntéseméleti és logikai tévedés

Döntéseméleti szempontból véleményem szerint hibás annak a deklarációja, hogy csakis „egy legjobb” változat létezhet. A döntések elméletének egyik modellje — a matematikai programozás — ismeri az úgynevezett alternatív optimumok fogalmát. Bizonyos esetekben a végtelen sok számú lehetséges megoldás közül nem egy, nem is néhány hanem végtelen sok megoldás bizonyul optimálisnak, azaz „legjobb” — egy bizonyos célfüggvényt tekintve. Az életben előforduló döntési mező azonban sokkal gazdagabb, többértelű, semhogy egy-egy matematikai programozási modellbe beleférne. Általában nem egy, hanem többféle „célfüggvény” szerint kell optimumot keresni, ráadásul — anélkül, hogy ezt a gondolatkört most mélyebben elemezném — nincs szigorú értelemben vett optimális, azaz „legjobb” változat, csakis az ilyen vagy olyan szempontból legjobb lehetőségek közötti

kompromisszummal kell beérnünk.

Logikai szempontból is hibás azt mondani, hogy csak „legjobb” és „hibás rossz” lehetőségek, változatok léteznek. Amelyik változat ugyanis nem optimális, az ettől még lehet a legjobbat többé-kevésbé jól megközelítő, elfogadható, kielégítő, stb. változat. Az is előfordulhat, hogy egy választott testület rossz döntést hoz, csak hogy a rossz változat elfogadásának éppen akkor a legnagyobb a valószínűsége, ha a „döntés” csak áldóntés; ha a tanácsnak, vagy a döntésre hivatott testületnek valójában nincs is választási lehetősége.

Elidegeníthetetlen jog

S most nézzük, miért hibás politikai szempontból — mert az már nem logikai, nem döntéseméleti kérdés, hogy melyik fórum döntson — a vitatott tanulmány beállítása. Szegő Andrea akkor követi el a legnagyobb hibát, amikor így fogalmaz: „A testület funkciója legfőképpen abban áll, hogy azokban a folyamatokban, amelyekben a társadalmi szükségletek kielégítésének mérlegelése végbemegy, érdemi résztvevő magatartásával a társadalmi érdekek és szükségletek közvetítő szerepét betöltje.”

Tehát érdemi döntések meghozatala helyett: közvetítő szerep az érdekek és szükségletek között! Szavakban ugyan elismeri, hogy a tanácsnak, mint választott testületnek érdemben részt kell vennie a döntési folyamatban, sajátos módon azonban szerinte ezt akkor teheti leginkább, ha — nem dönt. Ugyanis ezt írja: „Így a testület nem akkor vesz részt érdemben a döntési folyamatban, ha a sok előterjesztett alternatíva közül kiválasztja a legjobbat”, mivel ezt maga az apparátus is elvégezhetné, annál is inkább, mert egy-egy kérdés szakvonalatkozásairól összehasonlíthatatlanul nagyobb ismerettel rendelkezik, mint a tanácsstagok.”

Vajon az következik-e ebből, hogy a lehetőségek közül a legmegfelelőbbben az apparátus tudna választani? Apparátus tud! Azért, mert az államigazgatási jellegű döntések meghozatalához

nem elegendő az egyes kérdések „szakvonalatkozásait” ismerni. (Legutóbb a Szabolcs-Szatmár megyei Tanács elnöke ezt hasonlóképpen és meggyőzően bizonyította.) Előfordulhat például, hogy olyan ügyben kell dönteni, ami első pillantásra kifejezetten műszaki természetű, ám a tanácsstagok olyan politikai, társadalmi, szociálpolitikai, szociológiai ismeretekkel rendelkeznek, amelyekkel az apparátus nélkülöz. S még valami, ami a legkevésbé sem mellékes: amikor az állampolgárok az urnák elé járulnak, soha nem a tanácsapparátus dolgozóira szavaznak, hanem személy szerint a tanácsstagokra. A tanács népképviseleti szerv, döntési jogosítványa van — az apparátus viszont nem az. Az érdemi döntés tehát a tanácsnak, mint népképviseleti és államigazgatási szervnek elidegeníthetetlen joga; és ez nem lehet azonos egy előre kidolgozott „egyváltozatú” előterjesztés szentesítésével.

Felelősségvállalás

Szóba került, hogy a tanácsstagoknak bizonyos hányada nem igényli az alternatív döntéstervezeteket; nem túlságosan örül, ha érdemben kell felelősséget vállalnia a döntésekben. Nem ismeretlen magatartás ez, hiszen gazdasági vezetők, vállalati igazgatók között is találunk olyanokat, akik a döntés jogát áthárítják a szakapparátusra. Vajon az következik-e ebből, hogy az igazgatók — vagy bármely munkahelyi vezető — úgynevezett „munkaköri leírásból” töröljék a döntési jogot? Azt a jogot, ami egyben kötelesség is? Szerintem inkább ebben az esetben is arra kell törekednünk, hogy az a vezető, aki tartósan húzódzik a döntéssel járó felelősségtől, az előbb-utóbb szolgáljon rá az alkalmatlan minősítésre.

Végezetül: dönteni csak akkor lehet, ha van mit eldönteni. Ez pedig csakis azt jelentheti, hogy legalább két — nagyjából azonos értékű — lehetőség közül valamelyik mellett állást kell foglalni.

Schüick Tamás,

az Országos Vezetőképző Központ kutató-oktató főelőadója

iskolai munkában azzal segít, hogy a kis matematikusok baráti körét vezeti.

Nem volt tehát hiábavaló a kísérlet. Megvannak a társadalmi alapjai és néhol már a tárgyi feltételei is annak, hogy az iskolák és a művelődési intézmények összefogva dolgozzanak — ami különösen fontos a kisebb településeken. Am a sárosdi tapasztalatcsere arra is int: sok még az akadály. Szervezetileg is, szemléleti okokból is. Ma még eleve nem jut mindenhol olyan főállású népművelő, aki képesítésénél fogva pedagógusként is működhetne. Ez a gond várhatóan enyhül majd azáltal, hogy újabban a népművelői, illetve könyvtárosi végzettséggel párhuzamosan, tanári szakos diploma is szerzhető. De még akkor is marad a feszültség: ha valaki népművelőnek szegődik falura, nem jogsúlt a vele azonos, vagy akár alacsonyabb képzettségű pedagógusoknak járó kedvezményekre. S teljes a zűrzavar a törvényes munkaidő értelmezése körül. Hány órát tanítson délelőtt az iskolában a községi művelődési otthon vezetője, aki — egymaga lévén — kora délután saját kezűleg nyitja, s hét végeken olykor hajnal felé zárja be a gondjaira bízott intézmény kapuját?...

Válaszra várva

Sárosdon tehát egyelőre — minden becslendő eredmény elémére — csak kérdéseket tudtak megfogalmazni. Kérdéseket, amelyekre azonban nem csupán egy szerény Fejér megyei kísérlet vár határozott választ.

G. Szabó László

Fórum a divat

A napi hírek, tudósítások között válogatva gyakran az az érzésünk támad, hogy hovatovább megszűnik egy „hányccikk” a lakóhelyi közéletben. Mert aligha lehet véletlen az, hogy egyre több városi tanács határoz a következőképpen: megnyitja a közéleti fórumait. Egy-egy ilyen döntésről értesítve eleve feltételezhetjük, hogy korábban nem voltak megfelelő fórumok, vagy legalábbis nem volt belőlük elég. Most lesz, a tanácsban a jövőben aligha múlik a dolog, ne vesse senki a testület szemére, hogy elmulasztott elébe menni az állampolgárok jogos igényének.

Legutóbb a déli országgrész tekintélyes városából kaptunk ilyen hírt: huszonkettőre emelték a település egészét behálózó tanácskozási központok — fórumhelyek — számát. Mit lehet csinálni az ilyen „központokban”? Mint olvastuk, a lakó- és utcabizottságok tagjai — vagy bárki, aki a közügyek iránt érdeklődik — ott megismerkedhet például a tanács elé kerülő határozatokkal; javaslatokat tehet, bepillanthat a városfejlesztés terveibe; részt kérhet a társadalmi munkából és így tovább. Szóval mód nyílik olyan közéleti magatartásra, amire eddig „központ” nélkül is lehetőség volt... Még a tanácstagi beszámolókat is itt tartják. Amit eddig is tartottak valahol, s bizonyára nem eredmény és érdeklődés nélkül. S ha jól sejtjük, a lakóhelyi közélet fórumai eddig is megvoltak, csak éppen nem nevezték őket ily módon, központnak és nyomatékosan demokratikusnak.

Bár, ha a demokratizmuson ez a „22 objektumú szervezett hálózat” valóban segít — fenntartásunk e nagy fórumhajsztát illetően, enyhül valamelyest... K.

Kedvezőtlen adottság

A borsodi kísérlet megmutatja a megoldást — Segíts magadon, az állam is megsegít

Mezőgazdaságunknak nehéz kérdése a kedvezőtlen adottságú térszerek sorsa. E segítségre szoruló üzemek adják a mezőgazdasági termelésnek csaknem 25 százalékát, és támogatásukra eddig több milliárd forintot költöttek. Nem mindegy tehát, hogy a hatalmas összeg hogyan és mikor térül meg.

A támogatások módszereit az évek során állandóan tökéletesítették; a mezőgazdasági és pénzügyi irányítás azokat a módszereket kereste, amelyek nemcsak a pénz átvételére, hanem annak ésszerű, gazdaságos felhasználására ösztönözték az üzemeket. Az igazsághoz tartozik, hogy az V. ötéves terv időszakában csökkent a jövedelemkiegészítésre és a fejlesztési támogatásra jogosult térszerek száma. Az érvényben levő támogatási rendszer szerint például jövedelemkiegészítő támogatásra csak azok a szövetkezetek tarthatnak igényt, amelyeknél az egy főre jutó személyi jövedelem nem éri el az évi 22 ezer forintot.

Csak kölcsön

A fejlesztési támogatással is takarékosabban bányák a költségvetés. Ha az egy személyre jutó, fajlagos szövetkezeti bruttó jövedelem meghaladja a 37 ezer forintot, a gazdaság fejlesztési támogatás helyett csak fejlesztési kölcsönt kaphat. Az árkiegészítés viszont — az az összeg, amellyel a költségvetés elismeri és honorálja a nehezebb körülmények miatti erőfeszítést — szinte változatlan maradt.

A jövedelemkiegészítés csökkentését túlzás lenne valamiféle szankcióként felfogni. Igaz, az egy főre jutó évi 22 ezer forint (mint küszöbérték) meglehetősen alacsony, de az, hogy ennek a szintnek az elérése, illetve a túllépése már nem jogosít támogatásra — remélhetőleg hatásosan ösztönzi a szövetkezetek vezetőit a termelékenység fokozására, ezzel együtt, a jövedelemkiegészítés emelésére. A nagyobb jövedelemkiegészítő támogatás ugyanis bizonyos mértékig mentesítette a felelősség alól a gazdaságok vezetőit, hiszen a gyenge eredmények indokoltak a támogatás folyósításával maga a költségvetés is elismerte. Minél jobban eszik ez az „elismerés”, úgy nő az üzemi vezetők felelőssége

is, úgy kell a rendelkezésre álló pénzügyi, technikai, gazdasági lehetőségekkel a körülményekhez képest a maximális nyereség elérésére törekedniük.

Ennek egyik módja a termelés fejlesztése. Talán furcsának tűnik, hogy a gazdálkodásban épp-hogy „megkapaszkodó” termelőszövetkezeteknek a beruházások kínálkoznak lehetőségként. Am a fejlesztési programokhoz bizonyos garanciák kellene. A fejlesztési támogatások felhasználásának ugyanis nemcsak az üzemi, hanem ezen keresztül a népgazdasági érdekek is szolgálni kell. Például úgy, hogy a kedvezőtlen adottságú térszerek a támogatás eszközeivel állattenyésztői ágazataikat fejlesszék.

A termelési adottságok oldaláról ez indokoltnak is látszik, mivel ezekben az üzemekben a rét és legelő aránya magasabb az átlagosnál. A fejlesztés gondjait jól illusztrálja, hogy bár a gazdasági szabályozás hatására például a tejtermelés helyzete bizonyos fokig javult, de a literenkénti veszteség még mindig 75 fillér. Persze, ilyen lehetőségek tudatában belevágni a beruházásokba — nem látszik túl biztatónak. De az állattenyésztői ágazatok jövedelemcsökkenésének csökkentésében nemcsak a szigorúbbá váló közgazdasági feltételek játszottak közre, hanem az is, hogy a termelési módszerek évekkel, néhány területen évtizedekkel maradtak el a lehetséges színvonalától. Hiába vannak már modern gépek, s még korszerűbb istállók — ha nem tudnak velük dolgozni. Tény, hogy a termelésben még nincsenek kimerítve azok a tartalékok, amelyek a költségek emelése nélkül több terméket, nagyobb jövedelmet hoznának az üzemeknek. Ez lenne az egyik körülmény, ami természetesen nemcsak a kedvezőtlen adottságú üzemekre vonatkozik. A másikat az úgynevezett komplexitás. A kedvezőtlen kategóriából való megszabaduláshoz ugyanis nem elég egyedül a költségvetés nyújtotta pénzügyi segítségbe kapaszkodni. A támogatás csak eszköz — de önmagában nem megoldás.

Állattenyésztés

A tartós gazdálkodási gondokkal küszködő üzemeknek az egész termelésükre kiterjedő, több évre

szóló átfogó fejlesztési programot szükséges végrehajtani. Ezt persze könnyű kijelenteni, de a megvalósítás nem csupán elhatározás kérdése. Hogy mennyire nem az, azt a Borsod megyében folyó kísérlet jól bizonyítja.

Három térsz, 19 településre és 16 300 hektárra kiterjedő határain belül úgynevezett modell-fejlesztésbe fogtak. Az alkalmas gazdaságok kiválasztásánál — a csaknem azonos termőhelyi adottságokon túl — figyelembe vették az egymástól eltérő üzemi méreteket, a különböző termelési szerkezetet, a demográfiai és foglalkoztatási viszonyokat stb., hogy a fejlesztés irányára, összetételére és a termelési jövedelmesség megteremtésére vonatkozó tervek a különböző feltételek között érvényesüljenek, és hogy példát szolgáltatassanak valamennyi hasonló adottságú üzem számára.

A kijelölt üzemekre középtávú üzemfejlesztési tervek készültek, amelyeknek alapját matematikai módszerekkel elkészített tervváltozatok képezték úgy, hogy valamennyi változat legfontosabb célja a termelés nettó jövedelmének maximalítása volt.

A termelés racionalizálását a művelési ágak átrendezése, a talajvédelem és a jövedelmességét is érvényesítő vetészerkezet alkalmazása, a tömegtakarmány-igényt biztosító gyepgazdálkodás kialakítása, a szarvasmarha- és juhállomány dinamikus fejlesztése és a mindezekhez szükséges — igényében mérsékelt — beruházások megvalósítása jelentette.

Utánozni a példát

A fejlesztésre kijelölt üzemekben két év alatt a szarvasmarhaállomány 56, a tehénállomány 25, a juhállomány 31 százalékkal növekedett. A hústermelés 1973-hoz képest 56 százalékkal nőtt. És ami a nehéz természeti adottságokkal küszködő térszereknek a legfontosabb, a modellgazdaságok árbevételére az 1973. évi eredményekhez képest több mint 20 százalékkal növekedett.

A borsodi módszereket természetesen nem lehet mindenütt utánozni, de az alapelvek — nem utánozhatatlan.

Bonyhádi Péter

Portugália és a Közös Piac

Távoli remények

Az elmúlt napokban Portugália kisebbségi szocialista kormánya számos kezdeményező lépést tett a közös piaci tagállamoknál annak érdekében, hogy a dél-európai ország mielőbb csatlakozhassék a Kilenekhez. Mivel a portugál csatlakozási szándékot Brüsszel nem hagyhatja figyelmen kívül, a jelek szerint arra törekszik, hogy a belépés időpontját minél távolabbra tolja ki. Ehhez akaratiánul is „segítséget nyújt” az ország igen sok gondal küszködő gazdasági élete is.

rint elenyésző lesz; az infláció 16—18 százalékos, a külkereskedelmi mérleg hiánya az első fél-évben megközelítette az egymillió dollárt. Egető gond a munkanélküliség is: a lakosság 15 százaléka van állás nélkül. A beruházások alig emelkednek. Szükséges a mezőgazdaság termelési színvonalának az emelése is, hiszen a portugál agrárszektor eredményei ma még jócskán elmaradnak Görögországtól is.

November második felében, a súlyos pénzügyi helyzetre való tekintettel, a portugál kormány szigorú takarékosági intézkedéseket volt kénytelen bevezetni, s várhatóan újabb megszorításokat hirdetnek majd meg. A Soares-kormány ámenetileg importkorlátozást rendelt el és bevezette a luxusadót.

Az ország gazdaságának talpraállását hivatott szolgálni a kormány az új terv, mely szerint 12 hónapra befagyasztnak a legfontosabb közszükségleti cikkek árát, s ugyanakkor emelnek a minimálbéreket. Alapvető változásnak kell bekövetkeznie a közeljövőben a beruházások alakulásában is, mert mindenféle stabilizáció egyik alapfeltétele a beruházások emelkedése. (Új beruházások ugyanis új munkalehetőségeket teremtenek, megeléknítenek egyes ágazatokot, növelik a termelést, esetleg mérséklék némileg az importigényt.)

Súlyos gazdasági gondok

Portugália az 1960-ban megalakult Európai Szabadkereskedelmi Társulás (EFTA) egyik alapító tagja. A társulás megmaradt tagországai ipari szabadkereskedelmi övezetet alkotnak, vagyis az iparcikkek kereskedelme vámtelenesen folyik. Portugália — eltérően a többi EFTA-országtól — a hazai ipar védelme érdekében még nem bontotta le teljes mértékben a vámfalat a többi hat állam ipari termékei előtt. Mint minden EFTA-tagország, Portugália is megállapodott a Közös Piacról kölcsönös kedvezmények nyújtásáról.

A Kilenek dél-európai politikájának fontos láncszeme lehet Portugália az ugyancsak tagságot folytató Görögország és Törökország, valamint Spanyolország mellett. A Kilenek úgy vélekednek, hogy a portugál gazdaság ma még nem „integráció-érett”, s a csatlakozás előtt — akárcsak Görögország esetében — több éves átmeneti, alkalmazkodási időszakot javasolnak. Úgy tűnik, hogy Portugália gazdasági gondjai nem oldhatók meg rövid időn belül, ezért a csatlakozási tárgyalások kezdete nem várható 1978 előtt. Előlegként az ösz-

szelet a Kilenek további kereskedelmi kedvezményeket nyújtottak, egyúttal 80 millió dollár segélyt is kiáltásba helyeztek.

A portugál gazdaság kedvezőtlen helyzete kifejezésre jut a legfontosabb mutatókban. A bruttó társadalmi termék növekedése idén az előrejelzések sze-

Az EFTA támogatása

A portugál vezetés a Közös Piac felé kacsingat, viszont az EFTA-tól kap határozott gazdasági támogatást. A társulás miniszteri tanácsa a közelmúltban éppen Lisszabonban tartotta ülését, s a jelek szerint megértéssel fogadta a gazdasági kibontakozásról szóló portugál elképzeléseket. Első lépésként az EFTA 100 millió dolláros segélyben részesíti a portugál ipart, ezen belül is a kis- és közepméretű üzemeket. Szó van arról is, hogy Portugália a majdani közös piaci csatlakozás után is megtarthatja az EFTA-tól kapott és kiáltásba helyezett kedvezményeket.

G. Gy.—L. A.

Havasi Ferenc köszöntője

KGST fémkohászati ülészak Budapestén

A Nehézipari Minisztériumban hétfőn megkezdte munkáját a KGST fémkohászati állandó bizottságának 45. ülészaka. Havasi Ferenc, a Minisztertanács elnökhelyettese az MSZMP Központi Bizottsága s a Minisztertanács nevében köszöntötte a tagországok delegációit abból az alkalomból, hogy most ünneplik a bizottság megalakításának 20. évfordulóját.

Elmondta egyebek között, hogy nagyra értékeljük az állandó bizottságnak a szinesfémek, a ritkafémek, a félvezető anyagok, a nagy tisztaságú fémek és a különböző felgyártmányok termelésének fejlesztése és a tagországok ellátása érdekében kialakított sokoldalú együttműködésben kifejtett munkáját. A bizottság első között kezdeményezte a KGST szervezetei közül a tudományos-műszaki kutatásokkal összefüggő együttműködés fejlesztett formáinak alkalmazását.

Havasi Ferenc utalt arra, hogy a magyar népgazdaságban fontos szerepet tölt be az alumíniumipar, amelynek fejlesztéséhez jelentősen hozzájárult a szocialista országokkal kialakított, hatékony együttműködés. A magyar-szovjet és a magyar-lengyel timföld-alumínium egyezményeknek megfelelően, hazánk bauxit-termelése ebben az évben már megközelítette a hárommillió, az alumínium felgyártmányoké a 150 ezer, s a timföld meghaladja a 750 ezer tonnát. A kapcsolatok fejlesztésében rendkívül fontos hosszú távú együttműködési célprogramok kidolgozásáról

a budapesti ülészakon tárgyal a fémkohászati állandó bizottság.

Dr. Simon Pál nehézipari miniszter, a fémkohászati állandó bizottság elnöke méltatta az elmúlt két évtizedben végzett együttműködés eredményeit. A szinesfém félkész gyártmányokból — a hosszú távú tervekben előirányzott mennyiség felül — az együttműködés időszakában 1,2 millió tonnát szállítottak egymásnak a tagországok, ami mintegy 340 millió dollár értékű megtakarítást eredményezett. A szinesfémekből és ötvözetekből készült félkészgyártmányok szakszolgáltatására és gyártási kooperációjára egyezményt kötöttek. A tagországok szinesfémkohászati lényegében kielégítette a szükségleteket. Jelentősen hozzájárult ehhez a KGST-országok szabványosítási programja. A 65 szabványosítási ajánlásból 58-at már érvényesítettek a nemzeti szabványokban, s most az állandó bizottság megkezdte a KGST-szabványok kidolgozását is.

Az ülészak plenáris tanácskozásán az évforduló alkalmából Nyikolaj Faggyejevnek, a KGST titkárnak nevében dr. Kocsis József titkárhelyettes köszöntötte a tagországok delegációit. Az állandó bizottság elnöke a tesztelt munkájában hosszú ideje részt vevő hazai és külföldi szakértőknek emlékeztetést és elismerő oklevelet adott át.

A négy napos ülészakon a tagországok küldöttségei megtárgyalják egyebek közt a szinesfémkohászati hosszú távú fejlesztésének együttműködési feladatait.

Vaskohászati tanácskozás Ózdon

Acél terven felül

A Magyar Vas- és Acélipari Egyesülés szervezésében hétfőn két napos tanácskozás kezdődött Ózdon, ahol dr. Csikós-Nagy Béla államtitkár, az Országos Anyagok Árhivatal elnöke, valamint Csépanyi Sándor kohó- és gépipari miniszterhelyettes a kohászati termékek gyártását, értékesítését és a jövő évi felkészülést beszéli meg a kohászati üzemek vezetőivel.

Dr. Csikós-Nagy Béla kiemelte, hogy a kohászati népgazdaságunk egyik legérzékenyebb területe, ezért öröndetes, hogy az előrejelzések szerint a vaskohászati túlteljesítési idej tervét. Többletgyártás várható acélból és hengerelt acélból. Kedvezően alakult az export, ami jelentős dollárbevételt jelent az országnak. Az eredmények elérését nagymértékben segítette a termelők és a külkereskedelem szoros együttműködése. A lehetőségek kihasználását elősegítették azok a negyedévenkénti megbeszélések, amelyeken az illetékesek a hengerelési programokat kísérték figyelemmel. Intézkedéseikkel mindenképp a zavartalan belföldi ellátást segítették elő, és csak ezután határozták meg a negyedévenként

lebonyolítható export mennyiségét.

A jövő évi vállalati előirányzatok összhangban vannak a népgazdasági terv céljaival. Az új ózdi rúd-dróthengermű üzembe helyezése lehetővé teszi, hogy a hengereltacél-termelés tovább növekedjen. A termeléshez jövőre szükséges acél a belföldi gyártás fokozása és a szocialista országokkal kötött megállapodások együttesen biztosítják. A Magyar Vas- és Acélipari Egyesülés a kiegyensúlyozott hosszú távú acéllátás érdekében magánjogi szerződést kötött a Szovjetunióval és Jugoszláviával, keretszerződést Romániával és Lengyelországgal.

Mind az államtitkár, mind a miniszterhelyettes hangsúlyozta, hogy a hengerelt acél gyártásának mennyiségi növekedésén kívül fontos feladat a választékbővítés. Ez lehetővé teszi, hogy a felhasználók jobban gazdálkodjanak készleteikkel, ésszerűen takarékosodhasanak velük. A termelőeszköz-kereskedelmi vállalatok pedig, megfelelő készletek birtokában, a szállítási határidők lerövidítésével segíthetik a vásárlók igényeinek jobb kielégítését.

HORIZONT

Csehizlovák mezőgazdaság

Csehizlovákiaiában — az idei terv mindössze 81—82 százalékos teljesítése miatt — 1977-ben 10 millió tonna takarmány betakarítását tervezik. A mezőgazdasági termelésnek 8,2, ezen belül a növénytermesztésnek 16,5 százalékkal kell növekednie. Ennek eléréséhez 13 milliárd koronát ruháznak be jövőre a mezőgazdaságban, s az összegből 5,6 milliárdot korszerűbb mezőgazdasági gépekre költenek.

Szovjet bányászat

A Szovjetunióban az év eleje óta rekordmennyiségű, 655 millió tonna szenet jövesztettek, ebből csaknem 12 millió tonnát tervten felül. A rekord nagyrészt a termelékenység növekedésének köszönhető. A Szovjetunióban a tizedik ötéves tervidőszak végén — 1980-ban — várhatóan 790—810 millió tonna szenet termelnek majd.

Kevesebb vendégmunkás az NSZK-ban

A Német Szövetségi Köztársaságban dolgozó külföldi munkások száma 1973 végétől az év decemberéig 25 százalékkal csökkent. Jelenleg a foglalkoztatottak 9,8 százaléka vendégmunkás, akik közül 526 300 török, 390 ezer jugoszláv, 273 800 olasz, 184 200 görög és 114 400 spanyol.

Tanácsok és vállalatok együttműködése

Ne a kényszer, a közös érdek éltesse

Néhány héttel ezelőtt látszólag kézenfekvő és sok tekintetben ésszerű javaslat került a Szakszervezetek Budapesti Tanácsának elnöksége elé, amelyet a testület megvitatott. A Népszava röviddel az ülés után nagy teret szentelt a témakörnek. Már az írás címében is jelezve — „Meggzűntetni a „szegény kerület” hátrányát” —, hogy a munkáslakta fővárosi kerületek fejlődése szempontjából mennyire tarthatatlan a jelenlegi állapot. Vagyis az, hogy az iparilag erőteljes, és ezért fejlettebb kerületek a vállalati támogatás jelenlegi rendszerében lényegesen jobban járnak — például gyermekintézmények, iskolahálózatuk gyarapításában —, mint azok, amelyekben kevés vagy szinte alig van üzem. „Helyesen javasolja tehát az SZBT elnöksége — írja a Népszava —, hogy a vállalatok, intézmények a jövőben központosított szabályozott formában járuljanak hozzá a gyermekintézmények fejlesztéséhez. Az összegeket pedig a kerületek szükségletei alapján, differenciáltan osszák el.”

Fórumunk mai oldalán — a téma rendkívüli fontossága, társadalompolitikai aktualitása, és nem utolsósorban annak tanácsai vonatkozásai miatt — ezzel foglalkozunk.

Az ötvenes évek városfejlesztési intézkedései nyomán hét város és tizenhat nagyközség kapcsolódott Budapesthez: azóta valljuk, hogy a főváros egységes egész. Am ez a megállapítás — így önmagában kinyilatkoztatva — nem sokat mond, hiszen jól tudjuk, mennyire jelentős a színvonalkülönbség a belvárosi és a peremkerületek között. Hányszor idézték a szakemberek és a különböző cikkek az elmúlt évek alatt azt, hogy vannak — úgy mond — „szegény” és vannak „gazdag”, módosabb kerületek. Ahogy teltek az esztendőik, és lassacskán megindult a kiegyenlítő-dés folyamata, némileg ugyan változtak a jelzők is, ám az ma sem tagadható, hogy valóban jelentősek a különbségek a kerületek között. A korábban elmaradt városrészek tempós felzárkózása azonban immár kétségbevonhatatlan tény. Egy sokkal megalapozottabb, kiegyensúlyozottabb, realisabb várospolitika — nem utolsósorban a párt és a kormány megkülönböztetett figyelme — nyomán évről évre a nagyleptékű fejlődés irányában változik a külső kerületek arculata.

Közös kalap?

A milliárdokon túlmenően természetesen a tervek számolnak a lakosság társadalmi munkájával, a vállalatok támogatásával, az akciók végtelen sorával. Már az elmúlt öt éves tervben is kincset érő tartalékok jelentett ez, s mindenképp az óvodai és bölcsődei hálózat nagyarányú fejlődését segítette elő. Csak hogy — és itt kapcsolódunk az SZBT javaslatának lényegéhez —, a vállalati támogatással épült gyermekintézmények nem a peremvárosi kerületek, hanem az amúgy is jobb helyzetben levő ipari kerületek gondjain nyhítottak.

Az SZBT ezt ismerve, az „egyenlőtlen” fejlődés szeretne változtatni a már említett javaslattal. Lényege a következő: az egyenlő teherviselés és a területi elv figyelembevételével változtassák meg az önkéntes munkáltatói támogatás eddigi kialakult rendszerét; legyen „közös kalap”, s abból egy igazságosabb, arányosabb elosztással teremtsük meg az elmaradt városrészek gyors felzárkózásának lehetőségét.

Kíváncsiak voltunk arra, hogy miként vélekedik a javaslatról egy-egy kerület. Például Kőbánya; egy olyan városrész, ahol sok az üzem, s ahol az együttműködés az elmúlt években példamutató fejlődést eredményezett, a különböző gyermekintézmények egész sorát hozta létre.

Kőbánya cáfol

Zarnóczy József, a X. kerületi Tanács elnöke:

— Kétségtelen, hogy a negyedik öt éves tervben, több más kerülethez képest helyzeti előnybe kerültünk — terven felül ötszáz gyermeknek tudunk óvodai helyet teremteni —, de mindez nem magától és nem váratlanul

hullott az ölünkbe. Mindenekelőtt azért, mert jobban kihasználtuk lehetőségeinket, megnyertük a vállalatokat közös céljainknak. A főváros ösztönzésére az ötödik öt éves terv előkészítésekor előbbre léptünk a gyermekintézmények fejlesztésére szánt vállalati támogatások jól kialakult rendszerében is: terveinket már eleve az üzemek, szövetkezetek, vállalatok segítségével alapítottuk, s felajánlott anyagi eszközöket előre beterveztük.

Ettől kezdve az elnök hangja sokkal szenvedélyesebb lesz.

— Elképzelhető, mennyire váratlanul és meglepetésszerűen ért bennünket, hogy eddigi — azt is mondhatnám: a helyi lehetőségeket gondosan feltáró — munkánk „elismeréseként” egyszerűen hátrányos helyzetbe kerültük. A fővárosi tanács intézkedése nyomán ebben az öt éves tervben már egyetlen fillér cél támogatást sem kapunk. Mindez az úgynevezett „natúrális mutatóink” egyértelmű csökkenését eredményezi, már csak azért is, mert szerintünk a főváros nem számolt realisan Kőbánya népességének növekedésével. Szerintünk 1980-ra várhatóan 81 ezerre növekszik a kerület lakóinak száma, holott mi már most 83 ezer lakossal számolunk; a mi számításaink alapján 120—130 ezer állampolgára lesz majd Kőbányának 1980-ra. Természetesen még több bölcsődére, óvodára, iskolára lesz szükség...

Lám, egy iparilag erőteljes kerületnek is mekkora gondjai vannak. A helyzeti előny tehát még Kőbányán is csak nagyon látszólagos...

— Valóban az, éppen ezért mi semmiképpen sem közelíthetjük meg a gyermekintézmények területi elv szerinti fejlesztésének gondolatát, az oly sokat emlegetett „gazdagságunk” magaslátáról... Az SZBT javaslata kapcsán azonban ennél még súlyosabb következményekről is beszélni lehet. Szerintünk az úgynevezett „közös kalap” az eddigi együttműködés, a társadalmi segítőkészség, a vállalati támogatás

— vagyis az egész mozgalom — elsorvadását jelentené. Jelenleg a vállalatok önkéntes elhatározásán múlik, hogy mennyit adnak. Ezt kizárólag az 6 lehetőségük, s természetesen az érdekeik határozzák meg. Azt sem a tanács, hanem a kerületfejlesztési társadalmi bizottság dönti el, hogy mire fordítsuk az átutalt összegeket, nem költséghatárunk ötleterületen. És még valami: az üzemi, vállalati támogatás távolról sem merül ki a rutinszerű pénzügyi átutalásban, a mozgalom lényege ennél sokkal összetettebb; az anyagiakon kívül számtalan egyéb tényező — például az építkezésekben való közreműködés — is rendkívül fontos szerepet játszik.

Már időseztől

Hogyan látja egy közhajítványra innen ugyanezt a kérdést Erdői Zoltán, a XVII. kerületi Tanács elnöke?

— Kerületünkben 26 ezer munkás él, közülük huszonháromezer minden reggel útra kelnek, Kőbányára, Csepelre, Angyalföldre. A szülőikkel együtt azonban 450 óvodás is utazni kénytelen minden hajnalban. A mi kerületünkben kevés a gyár, éppen ezért örülünk annak, hogy a fővárosi tanács — ebben az öt éves tervben először — kiemelt támogatásban részesít bennünket. Két bölcsődét már építünk, s az öt éves terv végére 443 óvodásnak tudunk helyet adni. Helyzetünket figyelembe véve, ez nagyon nagy dolog. Mi természetesen — hiszen sokkal kevesebb vállalatunk van, mint például a Kőbányaiaknak — örülnénk a „közös kalapnak”. Ám, úgy véljük, az elképzelés nehezen valósítható meg. Legfőképpen azért, mert a vállalatok és a tanácsok kapcsolata nem szakítható le a pénzügyi átutalásról. Ennél az színesebb, élőbb, eleve nebb. S egy kicsit időseztől is a szakszervezet indítványa, hiszen a főváros már megkülönböztetett figyelmet fordít az elmaradt kerületekre, éppen eszerint osztja el differenciáltan a fejlesztésre szánt pénzt.

Kérdezzünk meg egy jelentős nagyzemet: a vállalat szociálpolitikájának rendszerében hogyan illeszkedik a tanácsoknak juttatott területfejlesztési hozzájárulás, milyen szempontokat tartanak fontosnak például a Szerszámgépipari Művekben?

Adamecz István, személynzeti, oktatási és szociális igazgató:

— Jó ideje tervehivatali és pénzügyminisztériumi rendelet szabályozza azt, hogy mire adhatunk pénzt a vállalatok. Mi azonban már a rendelkezést megelőzően is támogattuk a tanácsokat. Elsősorban a X. kerületieket, hisz itt működik az egyik legnagyobb gyárunk. Tény, hogy bizonyos „támadási felületet” teremtettünk azzal, hogy kezdetben Kőbányának adtuk a legtöbbet, de az is tény, hogy ez a kerület — jelentős részben a maga erejéből — hatalmas fejlődésen

ment keresztül. A jelenlegi öt éves tervben a bölcsőde- és óvodafejlesztésre szánt tízmillió forintot már munkásaink létszámának arányában osztottuk el a tíz gyáregység, illetve a települések között. Bennünket nem lelkésítene, ha közös kasszába, s kötelezően kellene befizetni ezt a tízmilliót. Ez egyszerűen nem különbözne az elrendelt adózástól... Tanácsai kapcsolatunkat mi ennél sokkal többre értékeljük.

Felkerestük dr. Békési Lászlót, a fővárosi tanács elnökhelyettesét, aki nem a tanácsok és a vállalatok, hanem a fővárosban élő több százezer kisgyermekes szülő nézőpontjából közelítik meg a kérdést.

— A kormányt sem szubjektív megfontolások vezették, amikor törvényes keretek közé helyezte a munkáltatói támogatások korábban kialakult, s kezdetben spontán rendszerét; amikor pontosan meghatározta, hogy milyen célokot szolgálhat ez a támogatás. A döntést gondos felmérés és sok vita előzte meg. Mégsem véletlen, hogy ilyen döntés született. Az egyre erőteljesebb együttműködésnek természetesen sok indítéka lehet. Egy a lényeg: ma már a tanácsokat és a vállalatokat közös érdekazonosság köti össze, s ezen belül a támogatás rendszerének is reális értelme, haszna van. A tanácsoknak továbbra is kötelességük a dolgozók gyermekeinek óvodai és bölcsődei elhelyezése, ugyanakkor a vállalatoknak érdekük segíteni ebben a tanácsokat. Ne felejtjük el: egy nagyon egészséges, életképes folyamatnak vagyunk tanúi és részesei. Egy-egy üzem, vállalat már nemcsak saját működési területén segíti a tanácsok ilyen irányú törekvéseit, hanem osztozik például olyan településeken hasonló gondjaiban, ahonnan a legtöbb bejáró munkása van.

Az egységes fejlődés

— Hogyan vélekedik az iparban gazdag és az iparban szegény kerületek fejlődési és fejlesztési lehetőségeiről? Igaz-e, hogy az iparilag erőteljesebb kerületekben lényegesen vastagabb a tanácsok pénztárcája, s ez okozza — és fokozza! — a méltánytalan különbségeket.

— Lehet, hogy magabiztosabban tervezhetnek az iparilag fejlettebb települések, de — enyhén szólva — szűk látókörű az, aki a különbségeket kizárólag ennek tulajdonítja. Az aránytalanság kialakulása történelmi tény, s annak tudatos és határozott csökkentése egyáltalán nem mai kelendő törekvése a fővárosi tanácsnak. Az első lépést az a tudatos várospolitikai döntés jelentette, amely szerint valamennyi új lakótelepünket az addig fejletlen peremkerületekben építettük fel. A kiegyenlített fejlődésre a legerőteljesebben a negyedik öt éves tervben került sor, és ez most, az ötödik öt éves terv éveiben tovább gyorsul.

Célunk a különbségek végleges felszámolása, éppen ezért a fejlesztésben minden eddiginél nagyobb differenciálásra törekszünk. Ennek megfelelően vettük figyelembe például Kőbánya helyzetét, és ezért kap „aránytalanul” többet — mondjuk — a XVII. kerület. Egy központi alapba tenni a vállalatok pénzét? Erre csak azt tudom mondani: nem hinném, hogy találnánk vállalatot, amelyik „csak úgy általában” adakozna... Nem véletlen, hogy a kormány említett döntése sem ezt tekintette megoldásnak... Ilyen irányú törekvéseink lényege továbbra is az, hogy a helyi erőnek teremtünk meg ezzel az alkotás, a gyarapítás jó lehetőségét; ne a kényszer, hanem a felismert és azonos érdek motiválja az együttműködést. A fővárosi tapasztalat egyértelműen ennek az útnak az életképességét igazolja.

Cél és módszer

Okkal feltételezzük, hogy a kérdés, amit a Tanácsok Fóruma mai oldalán feszegetünk, általános érdeklődést kelt. Hiszen aligha található olyan tanács az országban, amelyiket ne érdekelné, mekkora vállalati támogatásra számíthat évente vagy tervciklusonként a területén működő gazdasági szervektől. A koordinációs partnerekkel kialakított együttműködés ugyanis olyan jelentékeny társadalmi, anyagi erő forrása lett — főleg az utóbbi évtizedben —, ami ma már szinte mindenütt elengedhetetlen feltétele a településfejlesztés meggyorsításának. S azért csak „szinte mindenütt”, mert — a körülmények folytán —, sajnos, nem minden településen egyformák a lehetőségek az összefogásra.

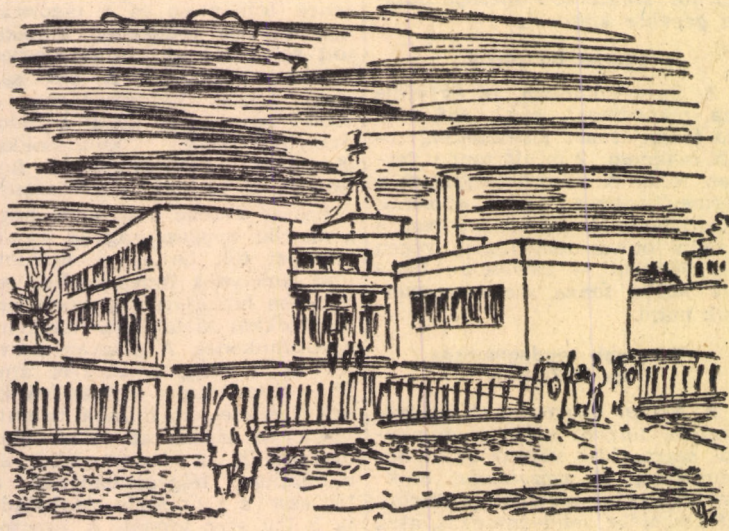
Ennek természetesen, mind a fővárosban, mind vidéken többféle oka lehet. Például az ipar jelenléte, vagy hiánya; az erősebb, vagy gyengébb termelőszövetkezet; sőt, nem egy tudati tényező is; s ezek tulajdonképpen azóta hatnak kedvező vagy éppen kedvezőtlen előjellel, amióta egyáltalán tanácsai koordináció létezik. Nem vitás, hogy ezeknek az aránytalanságnak a következtében számos fővárosi kerület, illetve község a többinél jóval hátrányosabb helyzetben kénytelen ellátni fejlesztési feladatait. Hisz e tekintetben, a szerencsésebb településekkel ellentétben, csaknem kizárólag a saját — az igényekhez képest rendszerint eléggé szűkös — költségvetésére, fejlesztési alapjára támaszkodhat. Ami még akkor is izgalmas problémát jelent, ha tudjuk, hogy a kormány, illetve a területi — fős. osi, megyei — tanácsok milyen nagy gondot fordítanak a különbségek kiegyenlítésére.

Hogy most mégis elsősorban a budapesti „gazdag” és „szegény” kerületek ilyen jellegű kérdéseivel foglalkozunk, ahhoz az indítékok a Szakszervezetek Budapesti Tanácsának egy nemrég született javaslata szolgáltatja. Ennek lényege a közös alap bevezetésére irányul. A szakszervezet azt tartaná a legcélravezetőbbnek, ha az üzemek, vállalatok a támogatásra szánt összegeket közös kasszába fizetnék be, és abból kapná meg — kellő differenciálással — minden kerület a reá eső részt. A javaslatot — hiszen nem is a mi feladatunk —, nem kívánjuk megindítani, megteszik ezt helyettünk azok, akik ezeken a hasábrakon véleményt mondanak róla. Azért hadd utaljunk mégis valamire.

Bármiféle indítványról legyen is szó, csak dicséret illetheti, ha a tanácsok és a nem tanácsai szervek kapcsolatainak hatékonyságát, s a gyengébb lehetőségekkel rendelkező kerületek, községek fokozottabb felkarolását kívánja szolgálni. Ez azonban, véleményünk szerint, csak akkor lehet reális, ha nemcsak a cél, hanem a módszer is számol a társadalmi-gazdasági összefüggésekkel. Ez esetben azzal az elhanyagolhatatlan ténnyel, hogy a tanácsnak nyújtott vállalati támogatás nem egyszerűen „pénzügyi tranzakció”, hanem közös és egészen közvetlen érdek ki-fejezője, a helyileg meghatározható településfejlesztés, és az azon a területen működő üzemek, vállalatok törekvéseinek legszorosabb, tervszerű összekapcsolódása.

Úgy is mondhatnánk: a koordinációs keretében felhasználhat sok millió forint a dolgozók „bortékon kívüli” juttatásának egy roppant szerencsés módja, ami egyben annak a városrésznek, községnek a fejlődését, korszerűsödését is szolgálja.

Németh Géza

Kerületi összefogással épült Kőbányán a Halom utcai óvoda

Ábrányos Lajos rajzolta

REVAI VALÉRIA

Miért külterület?...

Állami csarnok, magánkereskedői paradicsom - Mit tehet a tanács?

Este hét óra van az újjalotai ABC-áruházban. A kérdésre: *elégedett-e a bolt, egyáltalán Újjalota ellátásával?* — ketten is válaszolnak:

— Ilyen későn már ne legyen igényes az ember. Kicsi a választék — virsli, parizer nincs, s kevés a felvágott is — mondja *Maruszki Józsefné*.

— A krumpli karácsony előtt elfogyott, s az új év harmadik napján sem volt még, pedig mindennap kerestem. Máskor a sárgarépa, a zöldség s más zöldség, gyümölcs hiányzik — *toldja meg Simon Ferencné*.

Estére csak maradék

E két válasz már érzékelteti Újjalota ellátási helyzetét, amelyben sok a gond. Az építkezés gyakorlatilag befejeződött, csak belső munkák vannak hátra, illetve a szociális létesítményeket adják át — és városnyi ember lakik itt. Esténként, munka után nagy a tumultus a boltokban.

A központi ABC napi forgalma 150 ezer forint, ebből 80—100 ezer a délutáni, esti „műszakra” jut. Tény, hogy este már csak a *maradék várja a vásárlót*. A kenyérelátásról jobb nem is beszélni (Csepelről is hoznak ide!), de nincs félliteres tej; a hiányzó cikkeket késve pótolják, gyakran előfordul, hogy a boltokban csak az üres tárlókat látni...

Tévedés ne essék, nem hiány-eikkekről van szó, hanem olyan termékekről, amelyeket a Belváros bármelyik boltjában bármikor megvehet az ember. Úgy tűnik: Újjalotán nem szűnnek az elosztás hibái, vagy a boltok kényelmese. Hallottam kereskedőt eké-ként fogalmazni: *sok a vevő, úgyis elkel minden...*

Például ott az új vásárcsarnok. Modern, szellős — mégis szűk. Mondják: a maszekok paradicsoma — ök szabhatják meg az árakat. Gyakorlatilag az állami ár duplájáért, háromszorosáért kínálják portékájukat. Valószínűleg ez az *aránytalanul magas* okozza, hogy az általános vélemény: Újjalotán minden zöldség *drágább*, mint akár a belvárosi zöldségesnél, vagy a közelebbi Bosnyák téri csarnokban. És az is kétségtelen, hogy a Belvárosban — ugyanannyi pénzért, mint Újjalotán —

gyakran jobb minőségű árut lehet kapni.

A szolgáltatásokban sem jobb a helyzet. Meg mindig hiányzik a látszerész, a könyvkötő, az óraékszer, a Gelka, s más, a mindennapi életben nélkülözhetetlen javítóüzem, bolt. Ami van — az is kevés. Kűszködik a posta, a két Patyolat a három fodrászüzlet. Nem győzik a forgalmat, mint ahogy a lakóépületek száritőszobáiban elhelyezett csoportos kisipari felvevőhelyek sem — *pedig ez bevált kezdeményezés, érdemes lenne bővíteni a hálózatot*.

A közeljövő javulást ígér. *Polgárdi Lorándné*, a XV. kerületi Tanács osztályvezetője kecsesítő tervekről beszél...

Szép tervek

— Eredetileg ezer lakónként 250 négyzetméter szolgáltatató területet terveztek. Úgy néz ki, hogy ennél több lesz, amire teljesen kiépül a hálózat, *pótoljuk a hiányzó szolgáltatásjuttatást is*. Újabb hat kisipari felvevőhelyet létesítünk, lesz szabóság, fényképező, üveges, rádió- és villamosági szövetkezet, több Patyolat és fodrászüzlet nyílik, s *helyet kap a rendőrség, a biztosító*. Az IKV-nak is lesz két irodája. Persze, mindez nem megy gond nélkül. A tanácsnak csak közvetítő, szervező szerepe van, *nem tudjuk például felelősségre vonni a FOBER-t amiatt, hogy rendszerint késve adja át a szükséges szociális épületeket*. Az építő vállalat a kereskedelmi céggel köti meg a szerződést, *nem velünk*. Több vállalat jelezte: *ha nem készül el idejében az épület, eltekintenek az új üzletek megnyitásától*. Megjegyzem: egyébként sem látnak benne fantáziát... Azt mondják, Újjalota „alvóváros”, mindenki Pesten dolgozik, ott vásárol. Hogy ez mennyire nem igaz — azt hiszem, nem kell már külön kommentálni.

Nehéz a tanács helyzete az ellátás befolyásolásában: *főszólíthatja a ZÖLDERT-et, hogy többet, jobbat szállítson, de más nem tehet*. Itt van például a Béke Tsz esete: sokszor esik kifogás alá árujuk — de a tanács *tehetetlen vele szemben*. Kitenni nem lehet őket: egy hatályos rendelkezés

értelmében, ha a tanács megvonja az árusítási helyre szelő engedélyt, azonos értékű helyet kell biztosítani — máshol...

A pénz megvan!

Talán megoldja a sok gondot, ha elkészül a tervezett 4—8 ezer négyzetméteres áruház. Ebből a területből 1200 négyzetméteren étterem lesz, kétezer négyzetméteres ABC, 660 négyzetméteres önkiszolgáló étterem. — Csak annyit mondhatok — hangsúlyozza az osztályvezető —, hogy ebben az öt éves tervben *biztosan megépülnek*. A pénz már a negyedik öt éves tervben is megvolt — csak az építkezés elhúzódása okozza a késedelemet. Az a kérdés: meddig...

A tanács korlátozott beleszólási joga — ahogy az osztályvezető szavából kitűnik — oka a „vígyék, ami van”, az „alvóváros”-szemléletnek. Csak ennyit tehet a tanács a lakossági igények kielégítéséért? — kérdeztük *dr. Józ Ernőt*, a Minisztertanács Tanács Hivatalának osztályvezetőjét.

— A „tehet”-et „tesz”-re javítanám, s akkor igennel lehetne válaszolni. A valóságban ugyanis igen széles körű lehetőségeik vannak a szoroson vett ellenőri jogkörön túl is. A tanács — szóban is, írásban is — *főszólítja a céget, hogy javítsa ki munkája gyengéit*. Ha nem változik semmi, arra is van lehetőség, hogy a tanács vb-ülésén beszámoltassák a vállalat vezetőjét. Elmarasztaló döntés esetén fegyelmit s a vezető nyereségének elvonását is javasolhatja. Nem hiszem, hogy lenne vállalat, amelyik ezt figyelmen kívül hagyná. A tanácsoknak jobban ki kellene használniuk lehetőségeiket.

Van tehát lehetőség. Vajon a XV. kerületi Tanács *miért nem él vele?* — kérdeztük meg *Polgárdi Lorándné*t.

— A jogkörök ténylegesen megvannak — élünk és élünk is velük! De az is igaz: *nem sok eredménnyel!* A legtöbb vállalat mindig akad „objektív” kifogása: nincs munkaerő, nincs áru stb... A tehetlenség sem vállalom: végül is nem állunk rosszul a többi lakótelephez, külterülethez viszonyítva.

De Újjalota miért külterület?
Mézcs Flórián

Lengyel gépjárműipar

Polski és társai

Az elmúlt években jelentős változásokon ment keresztül az autógyártás Lengyelországban. A gépjárműiparban belül a személygépkocsigyártás felújítása különösen szembetűnő: míg 1970-ben 64 ezer személyautó hagyta el a gyárak szerelőcsarnokait, 1975 végére mintegy 200 ezer kocsi gördült le a futószalagokról. 1974-hez képest az 1975-ös termelés 50 százalékos emelkedést jelent. Az idén készített személyautók legnagyobb része — 122 ezer darab — a világszerte jól ismert Polski Fiat 125-ös típus, amelyet egy Varsó környéki üzemóriásban gyártanak. Bielskóban elkészült az idel 35 ezredik Polski Fiat 126-os, a máris népszerű gazdaságos kisautó. A hazai tervezésű Svrerna típusból 1975-ben 40 ezret készítettek.

Exportdinamika

A bielskói gyár üzembe helyezésekor úgy tervezték, hogy a termelés 1980-ra elérje majd az évi 200 ezres szériamennyiséget. A közelmúltban azonban bejelentették, hogy ezt a tervet már 1978-ra, tehát két évvel korábban megvalósítják.

Ami a személygépkocsik kivételét illeti, megállapítható, hogy nemcsak a termelés, hanem az export is dinamikus növekszik. 1970-ben több mint 20 ezer, idén viszont mintegy 65 ezer autót kerül kivételre. A lengyel gyártmányú személyautók iránt világszerte egyre nagyobb az érdeklődés, amit az is bizonyít, hogy a POLMOT külkereskedelmi vállalat 40 országba exportál.

A hazai piaci igények kielégítése is fontos szempont. Az elmúlt két évben 28 százalékkal növekedett a magántulajdonban levő autók száma, ami hamarosan elérheti az egymilliót. Már jelenleg is minden harminctödik lakos tu-

lajdonában van autó. Az elkövetkező években ez a szám — a termelés növekedésével, valamint az import fokozásával párhuzamosan — *húsz-harminc körül alakul majd*.

Nemzetközi kooperáció

Nemrégiben nagy jelentőségű kooperációs megállapodást írt alá a POLMOT az osztrák Steyr céggel. Az osztrák vállalat licenccel, know-how-kat ad át lengyel partnerének, valamint részegységeket és teherautókat szállít. Közreműködik a jelzi teherautógyár bővítésében is. A kooperációs megállapodás kötelezi a Steyrt, hogy 1980—1990 között 5,2 milliárd schilling értékben vásároljon járművet Lengyelországtól. Erdemes megjegyezni, hogy a licenc- és kooperációs szerződés 450 lóerős Diesel-motorok gyártását is magában foglalja, amelyeket a varsói Nowotki üzem készít majd.

1980-tól a lengyel gépjárműipar sorozatban gyártja a nyolchengeres nehézteherautókat, mely típus iránt világszerte nagy kereslet mutatkozik. A megállapodásnak az is különleges jelentősége ad, hogy 15 évre kötötték, tehát hosszú távú együttműködés alakulhat ki a két ország autógyártás között. (A Steyr egyik vezetője szerint a szerződés elnevezésében az játszott a főszerepet, hogy 1971 óta sikeres termelési együttműködés folyik Lengyelországgal és az osztrák vállalat között.)

Figyelmet érdemel — különösen magyar szempontból — hogy Lengyelországban feljut az autógyártás is. Idén hat és fél ezer buszt gyártanak a sanoki és a ielcei gyárakban. A közelmúltban már megjelentek a lengyel utakon a francia Berliet cég licence alapján készült első buszok is.

G. Gy. — L. P.

OPEC: egymilliárdos segélyalap

Az olajtermelő országok szervezetének (OPEC) pénzügyminiszterei szerdán délelőtt befejezték párizsi tanácskozásukat. Az értekezletről kiadott közlemény szerint az OPEC külön alapot létesít és abból hosszú lejáratú, kamatmentes kölcsönöket folyósítanak majd a fejlődő országok részére. Az alap csak akkor kezd meg működését, ha már valamennyi OPEC-tagállam ratifikálta az erre vonatkozó megállapodást. A most létrejött megállapodást a tagállamoknak egy hónapon belül kell ratifikálniuk. Egyébként *Abdel Muttilab al-Kazimi*, Kuvait olajipari minisztere kedden bejelentette, hogy a február 2-re előirányzott OPEC-konferenciát *elnapolják*. A kőolaj-exportáló országok olajipari

minisztereinek legközelebbi tanácskozására Abu Dhabiban kerül sor. A miniszter az elnapolás indoklásául kijelentette, hogy „erre azért került sor, mert a kőolaj-exportáló országok szervezetének bizonyos tagállamai, nevezetesen Algéria és Indonézia, nem tudott részt venni a mostani konferencián”.

A kuvaiti miniszter elmondta, hogy az Abu Dhabiban sorra kerülő tanácskozásokon azokat a kérdéseket vitatják meg, amelyek júniusban Djakartában, az OPEC minisztereinek ülésén szerepelnek majd a napirenden. Abu Dhabiban folytatják a bécsi konferencia munkáját is, amelyet decemberben egy gengerszterakció szakított félbe.

Amikor gazdaságosabb külön...

Tanácsai vállalat — új szerepkörben

„A tanácsok működjenek együtt a gazdálkodó szervezetekkel a közös érdekeket szolgáló, a tervcélokkal összhangban álló feladatok együttes megvalósítása érdekében — ezt olvashatjuk népgazdaságunk ötödik ötéves tervében.

De ha gazdaságosabb külön működni a vállalatnak és a tanácsnak — váljanak el útjaik. Így gondolkodtak a Vas megyei Tanács illetékes vezetői, amikor amellettt döntöttek hogy 1976. január elsején megszűntetik a Cipő- és Bőrdíszműipari Vállalatot; a Styl Ruházati Vállalat felügyeletét pedig átadják a Könnyűipari Minisztériumnak.

Átrendezés

A Cipő- és Bőrdíszműipari Vállalat három üzemegysége közül kettő — a szombathelyi és a vasvári — a Savaria Cipőgyárhoz, a sárvári a Rákospalotai Bőr- és Műanyagfeldolgozó Vállalathoz került.

— Az összevonást mindkét esetben az indokolta, hogy ezek egyszerűt alacsony termelékenységű, elavult gépekkel dolgozó, gyakorlatilag bér munkából élő kis részlegek voltak, másrészt túlságosan széles termékprofiluk nem tette lehetővé a meglévő kapacitások teljes kihasználását —

mondja *Albu Pál*, a rákospalotai üzem igazgatóhelyettese. — Nem is megszüntetéséről van szó, inkább a régi kooperációs kapcsolatok jogi „átrendezéséről”. Hiszen eddig is ez a két nagyvállalat látta el munkával és anyaggal a kis üzemeket. Az egyesülés előnye az, hogy ezután egyszerűsebb a vezetés a munkaszervezés, és végső soron a piaci fellépés — amit nem árt szintén figyelembe venni. Az intézkedéstől a minőség, a piaci rugalmasság és a termelékenység javulását várjuk. A divatcikkeknel ez a három szempont a legfontosabb. Mi már nagyjából kialakult külföldi vevőkörnek dolgozunk, s ez előnyös a belépő üzemeknek is. Az intézkedés *időszerű volt*, mert a rekonstrukcióval egy időben történt, s így könnyebb lesz az összekoordinálás.

Kooperációval

A Styl Ruházati Vállalat túlnötte tanácsai működési kereteit: olyan irányítóira volt szüksége, amely átfogóbb, mozgékonyabb szakmai információt és a központi döntések kialakításánál beleszólási jogot biztosít. A vállalat ezért került a Könnyűipari Minisztérium felügyelete alá.

Horváth László, a Styl főkönyvelője szerint az elkészített ter-

mek — férfiföltönyök, kabátok — megközelítőleg 80 százalékát tőkés országokba exportálják. (A fennmaradó 20 százalékból 15 a hazai fogyasztásra, 5 pedig a szovjet piacra jut.) Olyan kivételesen jó helyzetben vannak, hogy áruik a világpiac bármely részén eladhatók, amit a kiváló minőségnek köszönhetnek. — De semmit sem adnak ingyen: az idén befejezik nagy rekonstrukciójukat, amely lehetővé teszi a legkorszerűbb technológiák alkalmazását. Szombathelyi, vasvári és körmendi üzemekét felautomata és automata ragasztó présgépekkel szerelik fel. Ezek vákuumszívással tapasztják össze a bélésanyagot a szövettel. A gyártmányfejlesztést a tőkés partnerekkel kötött kooperációs szerződések alapján úgy oldják meg, hogy bér munkájukért nemcsak anyagot, hanem *modelleket és műszaki dokumentációkat is kapnak*. Jelentősebb piacok közé tartozik Hollandia, Franciaország, az NSZK, Anglia és Norvégia. Fontos piacuk Kuvait is.

A rekonstrukció befejezésétől a Styl azt várja, hogy hatása már az idén érezhető lesz: az 1975. évi 225 millió forint termelési értéket 1976-ban 260—270 millióra növelik. Ezt a tőkés export fokozásával és a gyártástervezéssel megváltoztatásával érik majd el.

E. Zs.

HORIZONT • HORIZONT • HORIZONT

A világ búzatermelése 1975-ben

1975-ben a világ búzatermelése összesen 350 millió tonna volt, szemben az előző évi 353,2 millió tonnával. Nyugat-Európa búzatermelése 1975-ben 15,6 százalékkal volt alacsonyabb az előző évinél, mindössze 52,9 millió tonna. Az Egyesült Államok viszont 58,1 millió tonnával rekordtermést ért el.

USA — külkereskedelmi mérleg

Az Egyesült Államok az elmúlt évben 107 milliárd 190 millió dollár értékű árut exportált, és 96 milliárd 140 millió dollár értékű árut importált. A külkereskedelmi mérleg többlete 11 milliárd dollár, ami az Egyesült Államok történetében egyedülálló.

Bolgár vegyipari fejlődés

Bulgáriában a vegyipar termelése 1975-ben, 1960-hoz képest 11-szeresére nőtt. Burgaszban, Devnyában, Sztara Zagorában, Vidinben, Jambolban, Vracában

hatalmas vegyipari kombinátok épültek. Az elmúlt év végén befejeződött hatodik ötéves terv időszakában építették a Szovjetunió és Bulgária közötti gázvezetékét is.

Földgázkitermelés az Ir-tengeren

Februárban az Ir-tengeren, mintegy 50 kilométerre Blackpoolltól megkezdik a földgázkitermelő kutak fúrását. E területen már három éve folytak a kutatások földgáz- és kőolajlelőhelyek után.

NSZK—egyiptomi mezőgazdasági tárgyalások

Osman Badran egyiptomi mezőgazdasági miniszter a héten tárgyalásokat folytatott *Josef Ertl*el, az NSZK élelmezés-, földművelés- és erdőgazdasági miniszterével. A két miniszter tárgyalásán az EGK és Egyiptom kapcsolatáról, valamint Bonn és Kairó mezőgazdasági együttműködéséről volt szó.

Önértzet

Színhely: az Alfa mozi bejárata. Műsor: A Sakál napja. Történi: napjainkban, naponta...
Jegy nincs, csak csodára váró tömeg. Am csodák nincsenek, ellenben akadnak értelmes fiatal emberek. A zsongások. Gyengébbek kedvéért: jegyzérek.

— Van két jegyem mostanra.
— Mennyiért?
— Húsas darabja.
Hatforintos jegyek, tizenkettő helyett negyvenért. Hm. A film viszont jó... Gyors pillantás a dátumra, vajon értevényes-e? Az üzér éles szeme természetesen ezt is észreveszi, és felháborodva tiltakozik:
— Ugyan kérem! A zsongás drágábban adja a jegyet, de nem csall!
Hát igen. Szakmai önértzet is van a világon...

Magyar áruk — lengyel hajón

Szardán a budapesti lengyel nagykövetségen Stanislaw Bejge igazgató ismertette a Lengyel Hajózási Vállalat tevékenységét. Mint elmondotta, a három legnagyobb kikötőből, Gdanskból, Gdyniából és Szczecinből, évente mintegy 200 ezer tonnányi magyar árut fuvaroznak a világ minden tájára a lengyel kereskedelmi flotta hajói.
Az ünnepi fogadáson magyar részről megjelent Kiss Dezső közlekedés- és postaügyi és Udvardi Sándor külkereskedelmi miniszterhelyettes.

Csehszlovák Himalája-expedíció

Országúti baleset következtében néhány napos késedelmet szenved a csehszlovák Himalája-expedíció. A hegymászócsoport felszerelését szállító két Tatra gépkocsi egyike ugyanis még hazai országúton összeütközött egy másik gépkocsival, és meg kell várni, amíg kijavítják sérüléseit. A felszerelésnek legkésőbb február közepéig kell megérkeznie a 10 ezer kilométerre fekvő Nepálba, hogy az alpinisták márciusban megkezdhesék a 8482 méter magas Makalu-csúcs megmászását. A csúcson még az év első felében el kell érniük, mivel később, a monszun beköszönte után lehetetlenné válik a hegymászás.

Kilencven kiló heroin

A thaiföldi rendőrség helikopterek bevetésével támadást intézett az ország Chiang Mai tartományában működő, illegális heroin- és morfiungyártó üzem ellen. Több óras tűzharc után sikerült elfoglalni a hegyek között meghúzódó kábítószergyárat. Noha az üzemeltetők és fegyvereseik kerekelt oldottak, a rendőrség jelentős sikernek könyvelte el a razzliát, mert sikerült lefoglalnia összesen mintegy kilencven kilogramm heroint és morfiungot. A gyárat hongkongi kínaiak üzemeltették.

(X) GYERMEKSZEMÜVEG SZAKBOLTONKA GRANVISUS gyártmányú keretek érkeztek 80-125 Ft-os áron, OFOTÉRT 76. sz. bolt. Bpest I., Krisztina krt. 83. szám.

(X) KÖZÜLETEK, VÁLLALATOK, INTÉZMÉNYEK! A létár befejezése után ismét nagy áruválasztékkal várjuk Kedves Vásárlóinkat. OFOTÉRT 99. sz. fotószakkolt, Bpest VII., Asboth u. 17. szám.

Halálos balesetek

Csongrád megyében, Kistelek község belterületén Szabó Sándor 47 éves szívtűző, nyírbátori lakos kis tehergépkocsival halálra gázolta a kerékpárján haladó Szilasi Lajos 49 éves postakézbesítőt. A körülmények tisztázására rendőrségi vizsgálat indult.
Borsod megyében, Ózd belterületén Galambos János 25 éves gépkocsivezető, hódoscsépányi lakos autóbusszal figyelmen kívül hagyva közben halálra gázolta Kovács Györgyné 76 éves nyugdíjast. Eljárás indult az autóbussz vezetője ellen.

A gőz 30 százaléka megtakarítható

Hasznos módszerek a Patyolatnál

Sok tízezer vannak — és még több lesznek — akik igénybe veszik a Patyolat különböző szolgáltatásait. A fővárosban összesen 180 felvevőhely működik, s nem szabad elfeledkezni a körházi mosodákról sem, ahol több ruhát mosnak, tisztítanak, mint a Patyolatnál és a szövethuzatnál együttvéve. Nem lehet tehát senki számára közömbös, hogy a szinte naponta igénybe vett szolgáltatás milyen minőségű, és az sem, mennyibe kerül.
Az említett üzemek egymástól elszigetelten dolgoznak, s talán a Textilipari és Műszaki Tudományos Egyesület textiltisztító szakosztálya az egyetlen fórum, ahol rendszeresen találkozhatnak

a szakemberek, és kicserélhetik tapasztalataikat.
A szakosztály az elmúlt évben pályázatot hirdetett, melynek az volt a célja, hogy a hazai textiltisztító üzemekben elterjedjenek azok a jó és hasznos megoldások, amelyek a takarékosági intézkedéseket segítik. Nem új eljárások benyújtásáról volt tehát szó, hanem arról, hogy az egy mástól független üzemek átvegyék a hasznos módszereket. A pályázat eredményét a napokban hirdették ki.
Az első díjat egy hőenergia megtakarításra alkalmas módszer nyerte el. Az új eljárással a felhasznált gőz 25-30 százalékát lehet megtakarítani. Erde-

kes megoldást választott a második díjnyertes. Az újítás az azonosító címkével kapcsolatos. A Patyolat megvásárolta az eredeti gépeket, és áttérték az import jelölésű gépekre használatára. A gép úgy dolgozik, hogy a felcsévél, mintegy 100 méter hosszú és 25 milliméter széles szalagból 12 milliméteres címkéket vág le. Ezeket ragasztják az azonosító számmal ellátva — a mosott ruhákra.
Az újítók a gépet átalakították, olyan módon, hogy most csak 8,7 milliméteres csikokat vág le. Az anyag 30 százalékos megtakarítása révén évi 500 ezer forint a tiszta nyereség.

K. L.

Nyolc műhold

Szardán a Kozmosz-sorozat keretében egyetlen hordozórakétával nyolc szovjet műholdat juttattak Föld körüli pályára. 791-től 798-ig terjedő sorszámokkal. A kísérlet célja a kozmikus tér-ség tanulmányozásának folytatása.

Mind a nyolc műhold az előre kiszámított pálya közelében halad.
A műholdak berendezései kifogástalanul működnek

Szovjet-magyar írószövetségi ülés

Moszkvában megtartották a szovjet és a magyar írószövetség együttes titkársági ülését. Az ülésen a két írószövetség vezető képviselői kölcsönösen tájékoztatták egymást a szovjet és a magyar irodalmi élet fejlődéséről, s eszmecserét folytattak az együttműködés legfontosabb kérdéseiről.

A tárgyalások befejeztével kedden Georgij Markov, a szovjet írószövetség első titkára és Doboz Imre, a magyar írószövetség főtájtára aláírta a két szövetség 1976-1977-re szóló együttműködési munkatervét, valamint az 1976-1980-as évekre vonatkozó távlati együttműködési programot.

HALÁLOZÁS

DR. KILIÁN JÓZSEF okleveles mérnök, egyetemi docens, a Budapesti Műszaki Egyetem építőanyagok tanszékének vezetője, a műszaki tudományok kandidátusa, 51 éves korában, tragikus hirtelenséggel elhunyt. Temetéséről később intézkednek.

TIT-pályázat

A Tudományos Ismeretterjesztő Társulat budapesti nyelviskolája működésének 20. évfordulója alkalmából a TIT budapesti elnöksége és a budapesti szervezet idegen nyelvi szakosztályának vezetősége pályázatot hirdet. A pályázaton a következő témakörök feldolgozásával lehet részt venni: a TIT-ben folyó idegen nyelv oktatásának és a köznevelődésnek kapcsolata; a TIT keretében folyó nyelvoktatás sajátosságai, módszerei; a nyelvészképzés folyamata szakaszai, különös tekintettel a TIT keretében folyó felnőtt nyelvoktatásra.

A legjobb műveket hétezer, ötezer és háromezer forint összegű pályadíjjal jutalmazza. Pályadíjakat ajánlott fel még a TIT országos központja, a fővárosi tanács művelődési főosztálya és a TIT budapesti szakosztálya is.

A pályázat beküldési határideje: július 15.

A dolgozatokat „Pályázati munka” jelleggel a TIT budapesti idegennyelv-oktatási szakosztálya címére (1372 Budapest, Múzeum u. 7.) kell beküldeni.

ÚJ FŐNÖK

— A Kovács kartársat nem szabad letolni, mert gyenge a szive, a Gizikének meg ne mondjon pikánsat, mert még nem ment férjhez.

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

KARAKAS LÁSZLÓ munkaügyi miniszter, Vaskó Mihály, a Heves megyei pártbizottság első titkára és Fekete Győr Endre, a megyei tanács elnöke részvételével tervezett tanácskozást tartottak szardán Egerben a Munkaügyi Minisztérium és a megye vezetői.

KÖZÉPKORI, XII. századból származó román stílusú „pihenőkeresztet” renoválnak Sopron keleti határában. Az oszlop alakú szobrok arra szolgáltak, hogy köülökéiken megpihenjenek a vándorok.

HAZÁNK IDEGENFORGALMÁNAK alakulását ismertették a „Vacantie '76” kiállításon a magyar idegenforgalmi szervek képviselői. A szardai sajtótájékoztatóra nagy érdeklődés mellett került sor Utrechtben, ahol e héten nyitották meg a nemzetközi turisztikai kiállítást.

KASZA KATALIN LISZT-DIJASSAL, az Operaház magánénekesével és Békés András érdemes művésszel, az Operaház rendezőjével beszélget a Magyar Sajtó Házának klubestjén dr. Szamek Tamás újságíró. A rendezvényt 1976. január 30-án, este fél nyolc órakor tartják a MUOSZ-ban (Bp. VI., Népköztársaság útja 101.).

A FAFARAGÓK hagyományos táborozását az idén ismét megrendezik Sárospatakon. Április 5-10-e között találkoznak a városban a népi fafaragás hivatásos és öntevékeny művelői.

NEGY CHILEI MENEKÜLTNEK politikai menedékjogot adott az ecuadori kormány. A hazafiak 1975. január 20-án menekültek Ecuador santiagoói nagykövetségének épületébe.

ORSZÁGOS KÓRUSFESZTIVÁLT rendeznek Pécsen április 9-e és 11-e között. 1964 óta minden második tavasszal a mecsek-aljai városban találkoznak a legjobb énekkarok, s ez alkalommal minősítik is őket.

KÖZLEKEDÉSGAZDASÁGI ANKÉT kezdődött tegnap Salgótarjánban a Közlekedéstudományi Egyesület valamennyi szállítási szervezet mintegy 120 képviselőjének részvételével. A kétnapos ankét résztvevői ma folytatják munkájukat.

A BORSOD MEGYEI KÉPZŐMŰVESZEK idei kiállítási tervét jóváhagyták. E szerint csaknem 150 képzőművészeti területet rendeznek az idén. Miskolcon sor kerül a testvérváros, Katowice képzőművészeinek kiállítására is.

MÉSZHOMOK- ÉS TEGLAGYÁR ÉPÍTÉSE kezdődött a Somogy megyei Barcon mintegy 56 millió forintos beruházzással. Az új gyárban évente 25 millió kis-méretű téglát készült majd.

ELLOPTAK PICASSO 125 litográfia-ját és metszetét hétfőn éjjel a párizsi Galériából. A tettesek egyelőre ismeretlenek, a művek összértékét 2 millió 250 ezer francia frankra becsülik.

MŰSZAKI KÖNYVÁRUHAZAT NYITNAK április elején a Liszt Ferenc tér és a Szófia utca sarkán, Budapest. A 700 négyzetméter alapterületű könyvárúházban 10 millió forint értékű áru várja majd a vásárlókat.

HARMINC IRÁNI DIAK ELFOGLALTA szardán Irán bonni konzulátusát. Akciójukkal az iráni sah politikája és kilenc személy Teheránban történt kivégzése miatt tiltakoztak.

A TAPOLCAI TAVASBARLANGOT február 1-én ismét megnyitják. Félóránként rendeznek kör sétát idegenvezető irányításával.

FÖLDVÁRI LÁSZLÓ közlekedés- és postaügyi miniszterhelyettes és Lombos Ferenc, Győr-Sopron megye tanácselnöke részvételével a Közlekedés- és Postaügyi Minisztérium, valamint a megye vezetői, szardán tervezett tanácskozást tartottak a Budapest és Hegyeshalom közötti vasútvonal korszerűsítéséről, valamint az M1-es autópályáról.

KOCSIS ZOLTÁN ÉS RÁNKI DEZSŐ Bartók-, illetve Brahsművekből összeállított műsorukkal nagy sikerrel léptek fel London egyik hangversenytermében. Műsorukat a BBC rádió hangszalagra rögzítette.

AZ IRODALMI SZÍNPAD igazgatósága közli, hogy a január 29-re, 16.30 órára hirdetett „Négy monológ” előadása elmarad. A jegyek március 14-én, vasárnap este 7 órakor érvényesek, vagy a váltás helyén visszaválthatók. A február 3-ra, 17.30 órára hirdetett „Négy monológ” előadása is elmarad. A jegyek március 10-én, szerdán 17.30 órakor érvényesek, vagy a váltás helyén visszaválthatók.

SZÁZ TÁNC- ÉS NÉPI ZENEKAR szórakoztatja majd a nyaralókat a Balaton-part 42 településén a nyári szezonban. A nagyobb idegenforgalmi központokban külföldi együtteseket is szerződtenek a fődényben.

AZ ERTELMISÉG KIVÁNDORLÁSÁNAK KORLÁTOZÁSÁRA a pakisztáni kormány kedden intézkedéseket rendelt el. A kivándorlókra különadó vetnek ki, amely külföldi fizetésük 20 százalékát jelenti.

KIÁLLÍTÁST RENDEZTEK a Veszprémi Vegyipari Egyetemen. Táblók, vitrinek segítségével 15 olyan nagyvállalat termékét mutatják be, amelyek az itt végzett mérnököket várják.

SZIGORÚ ADMINISZTRATÍV INTÉZKEDÉSEKET rendelt el a prostitúttal szemben a pakisztáni kormány. A jövőben az örömlányok köztelenség jövedelmét kimutatást vezetni s arra kényszerülnék, hogy jegyzéket készítsenek kilensek pontos adatairól, sőt, nyugtát adjanak nekik. Az intézkedéseket azzal indokolták, hogy el akarják kerülni az esetleges adócsalásokat.

A VÁROSKOSKASZÁR ÉS FALVAK FEJLESZTÉSÉHEZ a negyedik ötéves tervben mintegy 480 millió forint értékű társadalmi munkával járultak hozzá Csongrád megyében.

SZINJÁTSZÓK ÉS VERSMONDÓK BARÁTI KÖRE alakult meg szardán Székesfehérvárott. A kör célja: segíteni a Fekér megyei amatőr színjátszó-, illetve versmondómozgalom kibontakozását.

A KERESKEDELMI ÉS VENDÉGLÁTÓIPARI Múzeum „A kereskedelem és vendéglátóipar története” című állandó kiállítása január 29-én technikai okokból zárva lesz.

Szakk munkások a néphadseregben Pályázat honvédségi ösztöndíjra

A Honvédelmi Minisztérium pályázatot hirdetett szakk munkástanulók részére a honvédségi ösztöndíj elnyerésére. Az ösztöndíjra a szakk munkásképző intézetek fiútanuló pályázhatnak, ha vállalják, hogy tanulmányaik befejezése után elvégzik a tiszthelyettesi iskolát, majd a néphadseregben hivatásosként teljesítenek szolgálatot.
A jelentkezés feltételei: büntetlen és feddhetetlen előélet, erkölcsi, politikai megbízhatóság, magyar állampolgárság, a hivatásos katonai szolgálatra alkalmas egészségi állapot, legalább közepes tanulmányi eredmény és a szülő, illetve gondviselő beleegyezése.
A honvédségi ösztöndíj elbírálásánál előnyben részesítik az arra leginkább rászoruló nagycsaládok, kis jövedelmű munkás- és parasztszülők, valamint a fegyveres erők és testületek hivatásos állományú tagjainak, polgári alkalmazottainak továbbtanulásra érdemes gyermekeit.

Az ösztöndíjra pályázók az iskolák igazgatóitól, vagy Budapestten a fővárosi kiegészítő, vidéken a megyei hadkiegészítési és területvédelmi parancsnokságtól kapnak jelentkezési lapot. Ehhez mellékelni kell a saját kezűleg

írt részletes önéletrajzot és az erkölcsi bizonyítványt. A kitöltött jelentkezési lapot — a mellékletekkel együtt — a hadkiegészítési és területvédelmi parancsnokságoknak lehet benyújtani.
Elsősorban gépszerező (mezőgazdasági gépszerező), szerzőkészítő, villanyszerelő, mechanikai műszerész, távközléshálózat-szerelő és gépi forgácsoló szakmák tanulóinak jelentkezését várják. A honvédségi ösztöndíjasok a szakk munkásképző intézetek harmadik évfolyamán befejezéséig — a külön rendelkezésekben megállapított — társadalmi ösztöndíjban részesülnek. Ennek összege havonta 250-500 forint lehet. Ezenkívül megkapják a szakmai kategóriától, az évfolyamtól és az általános tanulmányi eredménytől függő tanulmányi ösztöndíjat is.

A jelentkezéseket a szakk munkásképző intézetek első és második tanuló az oktatási év időtartama alatt, a harmadikosok pedig minden év január 31-ig küldhetik be. A honvédségi ösztöndíjjal kapcsolatban a hadkiegészítési és területvédelmi parancsnokságon adnak részletes felvilágosítást.

A KNDK gazdasága

Ütemváltás

Számottevő és világszerte figyelemre méltó eredményekről adhat számot a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság gazdasága. Az ázsiai szocialista ország a határidő előtt 16 hónappal sikeresen teljesítette az 1971-ben kezdődött népgazdaság-fejlesztési hatéves tervét. Jelenleg már a következő tervperiódus előkészületei folynak.

Ipari fejlődés

A nyersanyagokban igen gazdag KNDK gazdaságfejlesztése a nehéziparnak biztosított elsőbbséget, de arányosan fejlődött a többi népgazdasági szektor is a tervidőszak alatt. A tervben előirányzott évi 14 százalékos helyett az ipari termelés 18,4 százalékkal növekedett átlagosan, a tavalyi évben pedig 25 százalékos volt az emelkedés. Korszerűsítették a szén- és vasércbányászati és számos új kohót, valamint acélművet építettek. A tervet az évtized végére az acéltermelés 12 millió tonnára emelkedik, a szénbányászat pedig 100 millió tonnás évi termeléssel büszkélkedhet.

1975 augusztusáig (ekkorra teljesítették a hatéves tervet) az 1976. évihez képest 2,3-szeresére emelkedett a termelőberendezések gyártása. Öt év alatt több mint ezer új üzem létesítettek, illetve modernizáltak a KNDK-ban. Az iparon belül dinamikus fejlődött a hajógyártás, s a KNDK ma már korszerű, nagy halászfloattával rendelkezik. A gépgyártás öt év alatt két és félszeresére növekedett, a koreai ipar gépiipari termékpalettája is ennek megfelelően bővült.

Az ipar megnövekedett szerepét, valamint a gazdasági szerkezet átalakulását az elmúlt három évtizedben a következő számok jellemzik: míg 1946-ban az össztermelés 30 százaléka az iparból, 70 százaléka a mezőgazdaságból származott, manapság az ipar 75, a mezőgazdaság pedig 25 százalékkal részesedik a megtermelt javakból. (A jelentős változás még nem tükröződik kellőképpen a foglalkoztatási szerkezetben, a 6 millió munkaképes korú lakos több mint ötven százaléka ugyanis a mezőgazdaságban dolgozik.) A minden korábbi fejlődési ütemet meghaladó hatéves terv kiemelkedő eredményeket hozott az agrárszektorban is. A hatvanas években a mezőgazdasági termelés évente csak 2-3 százalékkal növekedett. A nagyfokú gépésítés, a korszerű termelési módszerek elterjesztése, a nagyobb műtrágya-felhasználás, valamint az öntözés általánossá tétele kö-

vetkezvényeként az elmúlt esztendőben ugrásszerűen megnövekedett a mezőgazdaság termelése. 1975 óta a termelés emelkedése évente meghaladja a 30 százalékosat. Az ország már fedezni tudja gabonaszükségletét — évi 8 millió tonna —, sőt, már kivitelre is jut. Ugyancsak bőséges a rizs- és a kukoricatermelés, s sikerült jelentősen emelni a termesztésgazdálkodást is.

A hatéves terv idején a költségvetés tekintélyes összegeket fordított szociális célok megvalósítására, emelkedtek a jövedelmek és nagy ütemben haladt a lakásépítési program. A külgazdasági kapcsolatok is bővültek, s a szocialista országok részesedése a KNDK külkereskedelmi forgalmában eléri a 75 százalékosat. A fejlett tőkés országok fokozatosan növelik nyersanyagvásárlásaikat a KNDK-tól, ugyanakkor az iparcikkek kivitele is emelkedik. Különösen gyümölcsösök fejlődnek a kapcsolatok a harmadik világ országaival.

Tíz nagy cél

A tavaly ősztől folyó termelés a gazdaság minden ágazatában már terven felüli, a korábbi tervteljesítés lehetővé teszi az elért eredmények megszilárdítását. Időközben ismertté váltak a későbbi célok is: 1980-ra 50 milliárd kilowattóra nő a villamosenergia-termelés, 20 millió tonna cementet állítanak elő, a vegyipar pedig várhatóan 5 millió tonna műtrágyát ad majd. A gabonatermelés a tervet szerint eléri a 10 millió tonnát, az élelmiszeripar pedig mintegy 5 millió tonna halat dolgoz majd fel. Tovább fokozzák a nyers- és alapanyagok kitermelését, valamint ezek feldolgozását. A kiváló minőségű antracitra épülő kohászati művek bővítik a speciális acélfajták, valamint az ötvözetek választékát.

A könnyűiparon belül a textil- és textilruházati ágazat termelésének minőségi és mennyiségi mutatói változnak majd számottevő mértékben. Ugyancsak tovább fejlődés várható a mezőgazdasági és a háztartási kisgépgyártás területén.

A KNDK ma már ipari-agráris ország, a gazdaságépítés központjában a szocializmus anyagi-műszaki bázisának a kiszélesítése áll. Az elkövetkező évek feladata lesz az 1974-ben kitűzött, úgynevezett „10 nagy cél” elérése, amelyek a legfontosabb termékek mennyiségének jelentős emelésére vonatkoznak.

G. Gy.—L. P.

KGST-összefogással

Sikeres közös élelmiszeripari kutatások

A KGST élelmiszeripari állandó bizottságának 27. ülése szerdán Budapesten folytatta munkáját. Értékeltek a kutatások során elért eredmények felhasználását.

Az élelmiszeripari tudományos műszaki közös programok már sok területen hoztak sikert. A tagállamok kutatóintézetei kidolgozták az úgynevezett egyszásos hűsúlyasztás-tárolás egyszásos technológiáját; a módszer ipari bevezetése hazánkban évente mintegy 10 millió forint megtakarítást eredményez. A cukorrépa-ban, a tárolás során végbemérő cukorvesztés csökkentése érdekében speciális eljárást dolgoztak ki, melynek segítségével évente legalább 5-6 millió forint nyer cukoriparunk. Kísérleti munka kezdődött egyebek között a növényolajiparban, a sajtgyártásban és a boriparban.

Hazánk is eredményes kísérletekkel járult hozzá a KGST-programok sikeréhez. Kutatóink kifejlesztették egy korszerű konzervipari berendezést; kivették

részüket a vágóhidak gépésítéséből is. A bizottság keretében kutatások kezdődtek az ionizációs besugárzás élelmiszeripari alkalmazásának lehetőségeiről. Eredményként hazánkban, — a Szovjetunióból beszerzett izotópokkal — magyar terv alapján, ezer tonna burgonyát tartósítottak, felére csökkentve a tárolási veszteséget. Magyar koordinálással dolgozták ki az étkezési fűszerek sugárzóanyagokkal történő mikrobiológiai csirátlanításának módszerét is.

A KGST élelmiszeripari állandó bizottságának ülésén részt vevő küldöttségek vezetői — Kovács Sándor mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszterhelyettes társaságában szerdán Debrecenben látogattak. A vendégeket Sikula György, a Hajdú-Bihar megyei pártbizottság első titkára és dr. Szabó Imre, a megyei tanács elnöke fogadta.

A küldöttségvezetők ezután felkeresték a Debreceni Konzervgyárat, az Agrártudományi Egyetemet, majd megtekintették a város más nevezetességeit.

Elegendő oltóanyag

Hasznos beruházás a Phylaxiánál — Hullámzó igények

Több mint ötmillió dollár értékű vakcinát kellett importálni a legutóbbi száj- és körömfájás-járvány elfojtásához, az okozott kár pedig ennek többszörösét tette ki. Ezek után érthető, hogy miért kellett fokozott figyelmet a Phylaxia Oltóanyag- és Tápszertermelő Vállalat új vakcina-üzemének felépítése. A Zászlós utcai üzem évente 3 millió adag trivalent oltóanyagot állít elő az eddigieknél korszerűbb technológia alapján. Ugyancsak az idén kezd meg működését a tápszer-és az ásványi premixgyártó üzem is. Ez utóbbiak várhatóan 85 ezer tonna tápszer és egyéb takarmányt állítanak elő évente.

Korszerűsítés

Mindenekelőtt az oltóanyag-termelést kívánjuk fejleszteni, mivel a hatásos védekezés hiányában a járványok évről évre súlyos károkat okoznak — tájékoztat a Phylaxia nagyberuházási programjának céljairól dr. Molnár József vezérigazgató. — Korszerűsítjük készterméktermelő ágazatunk üzemait, ezen belül a tápszergyártást, valamint a tápszer alapanyagául szolgáló előkeverékek, a premixek gyártását. A kerézdők takarmányozásánál takarmánykarbamidok előállításával igyekszünk elérni a fehérjeimport csökkentését. Általános energetikai korszerűsítés, a kazánházak, a transzformátorállomások és a fermentációs üzem felújítása teszi teljessé programunkat.

A beruházás első szakasza, amely a budapesti telepek re-

konstrukcióját jelenti, 1976. év végén lezárul. Az 1978. december 31-ig tartó második szakaszban készül el a budapesti fermentációs üzem és Karcagon egy takarmánykiegészítőgyártó gyártó létesítmény. Ez év július 1-től a vállalatok került a tamási vepüzem, ahol tápszertermelő bázisgyáregység lesz.

Lekötni!

Az iparszerű állattenyésztés sok új, az eddigieknél nagyobb feladatot ró a mezőgazdasági ipari háttérre alkotó vállalatokra. Máttyás Jakab főtechnológustól azt kérdeztük: mit jelentenek a nagyüzemi tartástechnológiák — tápszerigényekre lefordítva?

— Anyatejpotló tápszerrel előállítását kellett megkezdünk. Készítményeink évente 500-600 ezer borjú mesterséges felneveléséhez elegendők, az ebből származó megtakarítás borjanként 800-1000 forint. Ugyancsak kifejlesztettünk és forgalomba hoztunk korai malacelválasztáshoz, illetve pecsenyebárány-neveléshez nélkülözhetetlen tejpotló tápszeret.

Bár a rekonstrukció nem változtatta lényegesen a vállalat termelési szerkezetét, de a jobb technikai felszereltség következtében csaknem mindegyik üzemben tömegtermelést lehet megvalósítani.

— A mezőgazdasági tápszer-és oltóanyagigényei gyakran változnak, különösen járványok idején. Az új üzemek nem okoznak kapacitási, értékesítési gondokat?

B. N.

HORIZONT

Szovjet beruházások

A Szovjetunióban az elmúlt öt évben csaknem kétezer, a legmodernebb technikával ellátott nagyüzem épült fel, ami lehetővé tette a termelési alapok másfélszeresére való növekedését. A jelenlegi, tizenötödik öt éves tervidőszakban a beruházások összege meghaladja a 621 milliárd rubelt, azaz körülbelül annyi lesz, mint az 1918. és 1966. között e célra fordított összeg — írja a Szovjetszjakaja Rosszija keddi száma. — A beruházások terén fontos helyet foglalnak el az élet-színvonal emelését célzó intézkedések.

Áremelkedések Chilében

A chilei katonai junta a benzin, valamint egyes fogyasztási cikkek árát 17-20 százalékkal emelte. A cigaretta, a sör és a testápolási cikkek ára 20 százalékkal emelkedett.

Atom helyett szén?

Nyugatnémet szakértők szerint az atomenergia nem olcsóbb a kőszénből nyert energiánál. A Ruhrkohle Ag. bányaiipari vállalat ennek alapján úgy döntött, hogy 1,5 milliárd nyugatnémet márka összegű új beruházási programot valósít meg; a szénbányák termelőkapacitásának növelésére és a kőszén minőségének javítására 1977-ben 870 millió márkát fordít a vállalat.

Kőolajhírek

Az Occidental Petroleum Corporation olajtársaság bejelentette, hogy az Aberdeentől mintegy 100 mérföldnyire levő Piper-olajmezőn megkezdődött a kőolaj kitermelése.

Elkészült az iraki Kirkukban levő olajmező és a Yumurtalik török kikötő között épített 981 kilométeres távvezeték, melyet január 15-én helyeznek üzembe.

Befejeződött a 800 mérföldes transzatlantikus olajtávvezeték építése, amely 7,7 milliárd dollárba került.

A Szovjetunióból érkezik

Síküveggyár és jégpálya

Az utóbbi 8-10 esztendőben mintegy hatszorosára növekedett a nagyberendezéseket forgalmazó Komplex külkereskedelmi vállalat importja, s ennek oka nem kizárólag a gyorsan fejlődő szovjet behozatal, amely az összes import több mint fele.

Az árak javát a hús-, a sütő- és a boripari vállalatok, valamint a Gabonatröszt vásárolja. Ezt a tényt tartották szem előtt a külkereskedelmi szakemberei akkor is, amikor a hetvenes évek elején piacukat körülrá indultak a Szovjetunióba. A Gabonatrösztnek azóta rendszeres szállítója a Szelhozpromexport. Az 1976-ra és a következő évek tervezési szerződést kötöttek, amelynek keretében a szákszájvárrógepek már megérkeztek, és szó esett arról is, hogy a közeljövőben vasbeton sílokat küld a szovjet külkereskedelmi egyesülés. A hús- és a sütőipari gépek forgalma, az alírt hosszú lejáratú szerződések alapján, eléri az évi 800 ezer és egymillió rubelt. De ennél jóval nagyobb is lehetne, ha a gépeket, a szabványok közötti eltérések miatt, nem kellene külön átalkítani.

A boriparnak szinte minden igényét kielégíti a szovjet partner; pontosan, rendszeresen lépik át az országhatárt a kért szállít-

— Járványok idején a szükséges vakcinatöbblet az új üzemen minden nehézség nélkül előállítható — válaszol Petróczy István beruházási főmérnök. — A tápszerüzem viszont „érzi” a mezőgazdasági tejtermelő ágazatának visszaesését, itt nem tudjuk a tervezett termelési szintet elérni. A fölös kapacitás gazdaságos leköltésére több változatot dolgoztunk ki, döntés még nem született.

Importot helyettesít

A hazánkban feldolgozott tápszer-alapanyagok jelentős része tőkés importból származik. Ezek többsége — a vállalat szakemberei szerint — helyettesíthető tejfeldolgozási és egyéb élelmiszeripari termékekkel, Kooperációs szerződésekkel kötöttek tejipari vállalatokkal, állami gazdaságokkal; létrejött a répcelaki, a zalaelegerségi alapanyaggyártó üzem, majd a „Phylaxia—Monori AG egyszerű társaság” keretében a csévharaszt kukoricafeldolgozó. A három üzem a teljes kapacitás elérésekor 6 millió dollár devizakiváltást és 1-2 millió dollár tőkés exportot tesz lehetővé.

A magas színvonalú állategészségügyi ellátás és az igényeket kielégítő tápszertermelés egyaránt nélkülözhetetlen alapfeltétele a nagyüzemi és a háztáji állattartás eredményességének. Végül soron tehát a javuló hús-ellátásban kamatoznak a Phylaxia beruházásra költött milliók.

B. N.

A Magyar Import melléklete

Indiai árukinálat

A Magyar Import legújabb száma 25 oldalas indiai mellékletet tartalmaz, abból az alkatlomból, hogy Losonczi Pálnak, az Elnöki Tanács elnökének vezetése alatt delegáció tartózkodik Indiában. A folyóirat melléklete új beszerzési lehetőségekre hívja fel a hazai ipari és külkereskedelmi vállalatok figyelmét.

Az Indiában az utóbbi években végbement nagyarányú ipar-

fejlődés ma már lehetővé teszi, hogy olyan új cikkekkel bővítsük behozatalunkat, mint a Philips licenc alapján gyártott rádiók, lemezejátszók, egyéb elektronikus és híradástechnikai készülékek, valamint vegyipari gépek.

A nagy földrajzi távolság ellenére reális lehetőségek nyílnak a mindkét ország számára hasznos ipari együttműködésre is,

E. Zs.

Korai?

Az igazi ünnep nem engedelmeskedik a naptár parancsának, egy érzést, vagy hangulatot nem lehet pontos dátumra megrendelni. Az igazi ünnep bennünk él. Tegnap Szombathelyen, a Vöröskereszt meghívott háromszáz idős, egyedülálló embert — már a karácsonyt ünnepelték.

Korai volt a gyerekek műsora? Koraiak lettek volna az apró ajándékok? Háromszáz idős ember már kapott valamit, s ha közülük néhánynak kegyetlenül magányos karácsony ígérkezik, talán a tegnapi ünnep emlékével könnyebb lesz elviselni azt. Háromszáz egyedülálló embert nem felejtettek el, háromszáz magányos embernek örömet szereztek — remélhetően nemcsak egy napra szólót.

Ugye, máshol is készülnek hasonló névsorok? Ugye, az ünnep után is előveszik ezeket a listákat? — **pintér** —

Ismét áradnak a folyók

Az Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság területén ismét emelkedett a folyók vízszintje. A Tarna vízgyűjtő területén hullott csapadék miatt harmadfokú árvízvédelmi készültséget kellett elrendelni a folyó mentén. Újabb árhullám alakult ki a Sajó borsodi szakaszán is, ahol nem egészen tíz óra alatt több mint hetven centimétert áradt a folyó Sajószentpéter térségében, ezért ismét elrendelték a másodfokú készültséget. Teljes ütemben dolgoznak a Bodrog- és a Taktaközben a belvízvédelmi szivattyúkat. A mélyen fekvő mezőgazdasági területekről eddig több mint félmillió köbméter vizet emeltek vissza a folyómedrekbe.

Heves megyében újabb gondokat okozott az esőzés. A Mátrában az éjszakai órákban mintegy harminc milliméter csapadék hullott. A Mátrán átvonuló 24-es számú főútvonal olyan erősen átázott, hogy Mátraháza és Parád között tovább korlátozták a forgalmat. Ezen az útvonalon további intézkedésig — autóbusszokat kivéve — csak nyolc tonnán aluli tehersúlyú járművek közlekedhetnek.

Minden eddigénél nagyobb árvíz bénította meg a földszíni és a föld alatti munkát a tatai Kálvária-dombon, a készülő szabadterei geológiai park területén.

Gond a sok eső a fővárosban

A fővárosra lezúduló nagy mennyiségű csapadék gondokat okozott Budapest elektromos ellátásában és közlekedésében. Több helyen beázott a telefonkábelek, eldugultak a csatornák, az Örmező úti lakótelep mintegy ötszáz lakásában egy tízezer voltos kábel beázása miatt szünetel az áramszolgáltatás. A Damjanich utca és az Erzsébet királyné úti aluljáró között öt autóbusszal bonyolították le a reggeli forgalmat, a vízelnyelők dugulása miatt.

A Budapesti Távbeszélő Igazgatóság ügyeletén tegnap reggelig ezerhatszáz állomás beázását jelentették. Nagy erővel dolgoznak a szakemberek a vezetékek kiszáritásán és az átázott kábelek cseréjén. A Fővárosi Csatornázási Művek ügyeletén megerősített műszakot tartanak és a csatornahálózatba be nem kötött területeken tíz szívókocsi dolgozik a víz eltávolításán.

Enyhe idő

A várható időjárás ma estig: felhőátvonulásokra számíthatunk, átfutó esővel. A nyugati szél napközben többfelé megélelné. Enyhe marad az idő. A várható legmagasabb nappali hőmérséklet 4–9 fok között.

A Duna vízállása tegnap Budapestnél 376 centiméter volt.

Egyszerűsítik az útlevel-ügyintézését

A szocialista országokkal az utazási forgalom évről évre jelentős mértékben növekszik. Az utazások könnyítése érdekében a belügyminiszter — most kiadott rendeletével — tovább egyszerűsítette az útlevel-ügyintézését. E szerint:

1. 1977. január 1-től egységesen a járási, városi és Budapest kerületi rendőrkapitányságok intézik a Bolgár Népköztársaságba, a Csehszlovák Szocialista Köztársaságba, a Jugoszláv Szövetségi Köztársaságba, a Lengyel Népköztársaságba, a Német Demokratikus Köztársaságba, a Román Szocialista Köztársaságba és a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetségébe szóló útlevelek és a kiutazási engedélyek kiadását. Ennek megfelelően a fenti országokba való utazásra szóló útlevel és kiutazási engedély iránti kérelmeket magán-

utazás esetén az állandó lakóhely, szolgálati utazás esetén pedig az utaztató szerv székhelye szerint illetékes rendőrkapitányságon kell benyújtani.

Az útlevel vagy kiutazási engedély iránti kérelemhez a posta egységes új kérlapot hoz forgalomba, melyek a postahivatalokban vásárolhatók meg. A kérlapon részletes tájékoztatás található arra vonatkozóan, hogy az utazás céljától függően milyen illetékbélyeget kell ráragasztani. Átmenetileg továbbra is árusítja a posta a korábban használatban levő 150 és 100 forintos illetékbélyeggel nyomott kérlapokat is.

2. a Bolgár Népköztársaságban, a Csehszlovák Szocialista Köztársaságban, a Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaságban, a Lengyel Népköztársaságban, a Német Demokratikus Köztársas-

ságban, a Román Szocialista Köztársaságban és a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetségében élő, konzuli útlevelel rendelkező magyar állampolgárok 1977. január elsejétől az érvényes konzuli útlevelel birtokában külön engedély nélkül utazhatnak be a Magyar Népköztársaság területére. További könyvtés számukra, hogy a 30 napnál nem hosszabb magyarországi tartózkodásuk esetén nem kell bejelentkezniük. A 30. napot követő 24 órán belül az ideiglenes lakcímet be kell jelenteniük az illetékes rendőrkapitányságon, illetve a rendőrsőn. A lakcímbjelentéshez a magyár állampolgárok részére rendszeresített ideiglenes bejelentőlap I—II—III. számú szelvényét kell felhasználni, és azt a bejelentésre kötelezetteknek valamint a szállásadónak kell aláírnia.

Ötven éves a Pen Club

Az ötvenesztendő fennállását ünnepelő Magyar Pen Club jubileumi közgyűlést szerdán tartották a Fészek művészklubban.

Az egyesület tagjainak találkozója, amelyen megjelent dr. Marczali László kulturális miniszter-helyettes, Boldizsár Iván elnöki megnyitójával vette kezdetét. Elmondta, hogy a 400 tagot — írókat, költőket, esszéistákat, műfordítókat és szerkesztőket tömörítő klub a legregibb és ma is működő nemzetközi szervezet, a Nemzetközi Pen megalakulása után 6 évvel jött létre. A tevékeny és tekintélyes egyesületek között tartják számon a nemzetközi irodalmi életben.

A jubileumi közgyűlést levélben üdvözölte Pozsgay Imre kulturális miniszter, s táviratban köszöntötte Mario Vargas Llosa, a Nemzetközi Pen elnöke és Peter Elstob, a Nemzetközi Pen főtitkára.

Szovjet kitüntetés a MABÉOSZ elnökének

A Szovjetunió budapesti nagykövetségén V. J. Pavlov nagykövet átnyújtotta dr. János Lajos fizikusnak, a Magyar Bélyeggyűjtők Országos Szövetsége elnökének a Szovjet Filatelista Szövetség oklevelét és jelvényét. A MABÉOSZ elnökét a Szovjet Filatelista Szövetség tiszteletbeli tagjává választotta, s az erről szóló dokumentummal együtt szovjet bélyegekből álló gyűjteménnyel is jutalmazta a szovjet és hazai bélyeggyűjtők közötti kapcsolatok erősítéséért, a szovjet bélyegnek népszerűsítéséért folytatott eredményes munkáért. Ugyancsak a Szovjet Filatelista Szövetség tiszteletbeli tagjává választották dr. Soós Lászlót, a MABÉOSZ főtitkárát.

Drecin József előadása a Politikai Akadémián

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának Politikai Akadémiáján szerdán az építők Rózsa Ferenc művelődési házában Drecin József, az Országos Tervhivatal elnökhelyettese „A hatékonyság szerepe fejlődésünk jelen szakaszában” címmel előadást tartott.

Az előadás — melyet Móna Gyula, az MSZMP KB osztályvezető-helyettese vezetett be — részt vettek gazdasági, társadalmi és ideológiai életünk képviselői, valamint a párt vezető propagandistái. Az előadás anyagát a Kossuth Könyvkiadó megjeleneti.

A II. világháború története

A Zrínyi Katonai Könyvkiadó szovjet szerzők tollából megjelenteti a II. világháború 12 kötetes történetét — jelentette be tegnap Bedő László, az erdész, a kiadó igazgatója Budapesten, a Vörösmarty téri Zeneművészek Klubjában.

A kötetek térképeit a Magyar Néphadsereg Térképészeti Intézetének munkatársai készítették. A sorozat egy-egy kötet 45–50 íves, képekkel, térképekkel, vázlatokkal gazdagon díszített lesz. A 12. kötet, a tervek szerint, 1981-ben kerül a magyar olvasók kezébe.

Tervek a Hungária körút forgalmi rendezésére

A Hungária körút Kőbányai út és Salgótarjáni út közötti szakaszának forgalmi rendezésére kiírt tervpályázatot értékelte szerdai ülésén a fővárosi tanács V. B. A zsűri a beküldött 16 pályamű közül hat magas színvonalú, szakmai kívánalmaknak megfelelő tervet fogadott el.

DR. SZIJÁRTÓ KÁROLY, a Magyar Népköztársaság legfőbb ügyésze A jogászok hozzájárulása a társadalompolitikai célkitűzések végrehajtásához címmel tartott nagy sikerű előadást a Magyar Jogász Szövetség fővárosi szervezetében.

DOSZTOJEVSZKIJ összes művei 30 kötetre tervezett akadémiai kiadásának 17. kötete megjelent a Szovjetunióban. Ezzel lezárult a sorozat első része, amely az író szépirodalmi műveit tartalmazza.

NEGYVENKILENC HALÁLOS ALDOZATA volt az elmúlt napokban az indiai Madras államban pusztító árvíznek. A károk meghaladják a 13 millió dollárt.

KORSZERŰ CSOMAGOLÓGÉP üzemi próbáját kezdték meg a Sellyei Agrokémiai Szövetkezetnél, ahol egyebek között több tízezer tonna növényvédőt szert állítanak elő a mezőgazdasági nagyüzemek és a kiskerttulajdonosok részére.

KOHÁN GYÖRGY Kossuth-díjas festőművész emlékkiállítását nyitotta meg Hódmezővásárhelyen, a Tornyai János Múzeumban dr. Dömötör János múzeumigazgató. A tárlaton az alkotó negyven olajfestménye látható.

SZÁZÖTVEN-KÉTSZÁZ MÁZSA HALAT fogtak naponta a Balaton Halgazdaság brigádjai, miután kedvezőre fordult az időjárás. A halgazdasághoz tartozó tavak túlnyomó többségében már befejezték az ősi halhalasztást. Tavaly százhetvenhat, az idén száznyolcvanhét vagon a tavak haltermése.

HARMINCEZER LÁTOGATÓJA volt egy év alatt a tavaly ősszel felavatott pécsi természetudományi stúdióknak, ahol az ország első planetáriuma is működik.

HIDEGHULLÁM KÖSZÖNTÖ MEXIKÓRA. Az ország északi részében fekvő Juarez városban minusz 15 fokig süllyedt a hőmérséklet. A város nyomornegyedében 47 gyermek fagyott meg, mert a rossz szellőztetés miatt legyengült szervezetük nem tudta elviselni a szokotlan hideget.

AZ EZREDIK ZÖLDBORSÓ-CESEPLŐGÉPET ünnepélyesen átadták a Hódgép makói gyárában a szovjet külkereskedelem képviselőinek. A makói gyár más betakarító gépekkel, gépsorokkal is jelentkezik a szovjet piacon.

HALÁLOZÁS

GAZDA GÉZA, a Kohó- és Gépipari Minisztérium főosztályvezetője — huszonöt évig dolgozott a minisztériumban — hosszan tartó súlyos betegség után 56 éves korában elhunyt. Temetése december 15-én, 13.15 órakor lesz a Csepeli temetőben.

TEMETÉS

GÁBOR MÁRTON, a Népszava Lapkiadó Vállalat igazgatója és felesége — mint erről hírt adtunk már — tragikus baleset áldozata lett. Hamvasztás utáni búcsúztatásuk december 13-án, hétfőn 13.30 órakor lesz a Farkasréti temetőben. Elvtársaik, barátai és tisztelőik 13 órától róhatják le kegyeletüket.

BOLGÁR NÉPMŰVÉSZETI KERÁMIÁKBÓL nyílt tegnap kiállítás a budapesti Bolgár Kulturális Központ Népköztársasági kiállítótermében. A bemutatott tárgyakat a kulturális központ üzletében megvásárolhatja a közönség.

SZÁMVETÉS 1976-RÓL

Ennyi pirulát adott...
Ennyi kanalas orvosságot itott meg...
Ennyi receptet irt meg...

(Sajdik Ferenc karikatúrája)

A SALGÓTARJÁNI Városi Tanács csütörtöki rendkívüli ülésén Salgótarján, Somoskő és Somokőújfaluy egyesüléséről döntöttek. A községek lakóinak nagy része a megyeszékhelyen dolgozik, a települések között szoros a gazdasági kapcsolat. A döntést az Elmőki Tanácsnak kell jóváhagynia.

A NÉPRAJZI MŰZEUM közli, hogy az 1976. december 10-re tervezett Az őserdő urai — dél-venezuelai indiánok című kiállítását technikai okok miatt későbbi időpontban nyitja meg.

ÚJ MŰSZAKI ÉS FORGALMI KÖZPONTOT kapott a Volán 8. számú Vállalat Orosházán. A harmincnyolcmillió forintos költséggel épült forgalmi bázisnak ezer négyzetméter alapterületű műhelycsarnoka van.

Újévetverseny-eredmények

1. Beatles (6) — Armstrong (4) — Bella (3). — 12, 10, 11, 22. — Bef.: 13, 66.
2. Basilio (6) — Boriska (6) — Begónia (1). — 12, 11, 13, 16. — Bef.: 20, 54. Hármass befutó: 190.
3. Sejk (4) — Rahó (2) — Talán (7). 39, 13, 27, 11. — Bef.: 272, 28.
4. Váradi (5) — Barcelona (1) — Solferino (10). — 18, 14, 19, 12. — Bef.: 53, 32. Hármass befutó: 381.
5. Vulkán (4) — Zsurnaliszta (2) — Sárarany (5). — 16, 14, 22, 32. — Bef.: 52, 81.
6. Apacs (1) — Arkádia (7) — Vágyódó (9). — 50, 26, 18, 22. — Bef.: 176, 372.
7. Vicces (4) — Amazon (3) — Tiborc (2). — 105, 20, 16, 32. — Bef.: 211, 358.
8. Barisnya (2) — Béni (4) — Alig (9). — 29, 28, 16, 65. — Bef.: 71, 98.

AZ SZKP AGRÁRPOLITIKÁJA a fejlett szocializmusban című könyvet adott ki Moszkvában. Szerzői az SZKP KB mellett működő Társadalomtudományi Akadémia tudósai. A könyv ismerteti a párt és a kormány munkáját a mezőgazdaság fejlesztésében.

MESTERSEGES HOLDAT bocsátottak fel kedden Kínában. Sorrendben ez a 7. kínai műhold, amelyet Föld körüli pályára küldtek. Megfigyelők a kínai interkontinentális rakéta kifejlesztésével hozták összefüggésbe a műholdkísérletet.

ZAVARTALAN LESZ 1977-ben is a háztáji gazdaságok takarmányellátása, közölték többek között a tegnap Szolnokon rendezett országos sertésenyésztési tanácskozáson. Hangsúlyozták: fontos népgazdasági érdek, hogy a kisárutermelés tovább fejlődjék.

A LOCH NESS-I SZÖRNY újabb csalódást okozott híveinek, mert az eddigi legalaposabb kutatás során sem adott életjelet magáról. Egy amerikai kutatócsoport nyáron 108 ezer víz alatti fényképfelvételt készített a skóciai tóban, de a szörny egyetlen felvételen sem látható.

SÜRGŐSSÉGI BETEGELLÁTÁSI OSZTÁLYT szervezett nyáron, az országban elsőként, a Szolnok megyei Tanács Hetényi Géza Kórház rendelőintézte. A három szakorvost és tizenkét nővér foglalkoztató részlegen hat hónap alatt 1274 beteget gyógyítottak.

NAGYMÉRTÉKBEN SZENNYEZETTEK Nyugat-Németországban az utcai telefonok. Az NSZK nyilvános telefonállomásai közül 110 ezer az alapvető higiéniai követelmények elhanyagolása miatt annyira piszkos, hogy különböző fertőző betegségek melegágya — állapították meg az NSZK egészségügyi hatóságai.

AZ EZREDIK MUNKÁSLAKÁST adták át Szegeden, a felsővárosi új lakónegyedben. A nemrégiben kezdeményezett munkáslakás-építési akciót a szegedi üzemek, a vállalatok sokmillió forinttal támogatják.

BERLINBEN SZERDÁN aláírták a Magyar Újságírók Országos Szövetsége és az NDK Újságíró Szövetsége együttműködésének 1977. évi munkatervét. A tervezet közös szimpozionok, szeminariumok megtartása mellett tartalmazza az újságírók közötti személyes tapasztalatcsere-programját is.

Halálos balesetek

A Baranya megyei Görcsöny községben levő téglagyárban munkavégzés közben négy méter magasból egy pallóról leesett Rudinszky Jánosné 50 éves helyi lakos, és a helyszínen meghalt.

Békéscsaba belterületén Szász István 73 éves nyugdíjas, helyi lakos figyelmetlenül lépett az úttestre és egy féktávolságon belül haladó motorkegypáros elütötte. Szász István a kórházba szállítás után meghalt.

Farkas Pál 23 éves gépkocsivezető, kecskeméti lakos tehergépkocsiját nem az útviszonyoknak megfelelő sebességgel vezette és a XIII. Népúti útca és az Árpád-hídi lejáró közelében egy villanyoszlopnak ütközött, majd felrohamt a gyalogjárda és elütötte Huflesz János 76 éves nyugdíjas, budapesti lakost. Az idős ember kórházba szállítás után meghalt.